

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Astarada faciə:
ər-arvad
bir-birini
bıçaqladı
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 yanvar 2019-cu il Bazar ertəsi № 3 (7173) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Gürcüstandan Azərbaycana "donuz qripi" təhlükəsi: ölümcül virus qapıda

Adil Qeybull:
"Məsələyə ciddi yanaşılmalıdır..."

yazısı səh.3-də

Hərbi ekspert:

"Azərbaycan 2019-da Qərb və Belarus silahlarına üstünlük verəcək"

yazısı səh.9-də

Yeni il rubla düşmədi, manata da təhlükə varmı?

yazısı səh.4-də

Qarabağ "düyün"ünü açmağın ən asan üsulu - vasitəçilər olmadan danışıqlar

yazısı səh.11-də

Paytaxtın unudulmuş məkanı, ərəb görməyən "Ərəblink" - reportaj

yazısı səh.14-də

Yenə əcnəbi məşqçi gözləyən millimizin taleyi necə olacaq?

yazısı səh.14-də

Ermənistan qərarlarını saymadığı BMT TŞ-yə üzv olmaq istəyir - nonsens

yazısı səh.9-də

Üç ölkəni üz-üzə qoyan Rza Zərrab işi niyə uzanır?

yazısı səh.12-də

İşğalçı ordunun qara statistikası - bir ayda 7 hərbi itirib

yazısı səh.2-də

Köhnə avtomobillər dövriyyədən çıxarılır, bəs köhnə avtobuslar?

yazısı səh.10-də

İRƏVAN ÜÇÜN AZƏRBAYCAN-TÜRKİYƏ YOLU: XİLAS FORMULU...

Paşinyan "şok terapiyası"na gedəcəkmi? Rusiyanın Ermənistanı saxlamaq "xərcləri" artır, ABŞ-ın küncə sıxdığı İran isə İrəvana nisyə heç nə vermək istəmir; inqilabçı baş nazirə tanınan zaman və möhlet bitmək üzretdir...

Paytaxtdakı köhnə binaların qaz təhlükəsi-SOS

Ekspert çıxış yolu göstərdi: "Bunlar edilməsə, Rusiyadakı faciə bizdə də təkrarlana bilər..."

yazısı səh.3-də

Fazil Mustafa:

"Bunun bir adı var - vəhşilik!"

yazısı səh.7-də

Hacı Qalib

"darvaza məsələsi"ndən qalib çıxdı

yazısı səh.5-də

Fəxrəddin

Abosadənin Azərbaycana ekstradisiyası yubanır - səbəb

yazısı səh.6-də

7 yanvar 2019

Diaspor təşkilatının sədri: "Ukraynada öldürülən tələbələrin qətli siyasi xarakter daşır"

Ukraynanın Xarkov şəhərində öldürülən tələbələr Zeynəb Hüsünbəy və Buket Yıldız qətlə yetirənin kimliyi məlum olub. Onu da bildirək ki, türkiyəli qızların əslən azərbaycanlı (Yevlaxdan) olduqları söylenebilir.

Ukraynanın Xarkov şəhərində fəaliyyət göstərən "Dostluq" cəmiyyətinin sədri, texnika elmləri doktoru, professor Murad Ömerov Modern.az-a açıqlamasında deyib ki, artıq qatil tutulub. "Öldürülən tələbələrdən biri qatilin sevdiyi qız olub. Hər üçü Türkiyə vətəndaşdır. Qızları öldürən 1998-ci il təvəllüdü Hüsni Candır. Versiyalara görə, aralarında əvvəl dost münasibətləri olub. Sonradan münasibətlər pozulub. Cinayət hadisəsi də bu cür baş verib".

"Dostluq" cəmiyyətinin sədri bildirib ki, bu cür hallarda təəssüfedicə məqamlar var: "Bu cinayətin baş verməsində siyasi, milli xarakterli heç nə yoxdur. Məişət zəminində baş verib. Təəssüf ki, çox vaxt bu cür hadisələr eyni ölkənin vətəndaşları arasında olur. Azərbaycanlılarla bağlı problem olanda 99% öz aralarında yaranan insidentdən baş verir".

Qeyd edək ki, qatil 31 dekabr günü qızların yaşadığı mənzilə gələrək əvvəlcə Buketi bıçaqlayıb, daha sonra mağazadan evə qayıdan Zeynəbi qətlə yetirib. 20 yaşlı qatil cinayəti törətdikdən sonra 2 gün meyitlərlə eyni evdə qalıb.

Azərbaycanlı gənc Rumınyada partiya rəhbəri ola bilər

"Cümhuriyyətin 100 illiyi" Diaspor Gənclərinin I Yay Düşərgəsinin iştirakçısı Rumınyada partiya rəhbərliyinə iddia edir. Virtualaz.org Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinə istinadən bildirir ki, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın ictimai-siyasi fəallığı, yaşadıkları cəmiyyətə inteqrasiya etməsi günün vacib tələblərindəndir.

Artıq xaricdə yaşayan bəzi soydaşlarımız var ki, onların ictimai-siyasi fəaliyyətləri diqqəti cəlb edir və daim qürurla izlənilir. Belə soydaşlarımızdan biri də Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkil etdiyi "Cümhuriyyətin 100 illiyi" Diaspor Gənclərinin I Yay Düşərgəsinin iştirakçısı, "Azərbaycan Diaspor Gəncləri" təşkilatının Sosial Media Qrupunun aktiv üzvü, 20 ilə yaxındır Rumınyada yaşayan soydaşımız Kamran Allahverdiyevdir.

K.Allahverdiyev Rumınyada yaşasa da, öz doğma dilində və türk dilində, eləcə də ingilis, alman və rumın dillərində sərbəst danışa bilir. Gənc olmasına baxmayaraq Rumınyada da aktiv ictimai-siyasi fəaliyyətlə də məşğul olur, siyasət adamları ilə görüşür, müzakirələr aparır və bir sıra layihələrdə onlarla əməkdaşlıq edir.

Bu günlərdə isə gənc soydaşımızla bağlı daha bir xoş xəbər alınıb. Belə ki, Cluj-Napoca şəhərində Rumınyada hazırda iqtidarda olan PNL (liberal milli partiya) toplantı keçirib. Rumıniya siyasətinin tanınmış simalarının, millət vəkllərinin, Avropa Parlamenti üzvlərinin qatıldığı toplantıda ölkənin aparıcı təşkilatlarından birinə rəhbərlik etmək üçün Kamran Allahverdiyevin namizədliyi irəli sürülüb.

Qeyd edək ki, Cluj-Napoca Rumıniyanın tələbələr şəhəri kimi tanınır. Burada, demək olar ki, bütün ölkələrdən olan tələbələrə rast gəlmək mümkündür.

İşğalçı ordununun qara statistikası - bir ayda 7 hərbi itirib

Ermənistan ordusunun bölmələrində qeyri-döyüş şəraitində, özbaşnalıq və qanunsuzluqlar səbəbindən ölənlər və yaralananların sayı artmaqda davam edir.

Musavat.com AZƏR-TAC-a istinadən xəbər verir ki, ötən ilin dekabr ayı ərzində qeyri-döyüş şəraitində düşmən ordusunun 7 hərbi itirib. Hərbi qulluqçu Qor Sarkisyan naməlum şəraitdə aldığı güllə yarasından, Hayk Karamyan isə qar uçuşunu nəticəsində ölüb. Eyni zamanda, yol-nəqliyyat qəzası nəticəsində 3 hərbi itirib.

Dekabr ayında Ermənistan ordusunda ən qalmaqallı hadisə isə "Gümrü" aerodromunda təlim uçuşları yerinə yetirən Su-25 təyyarəsinin qəzaya uğramasıdır. Hadisə nəticəsində döyüş təyyarəsinin ekipaj üzvləri polkovnik-leytenant Armen Babayan

və mayor Movses Manukyan həlak olublar. Qəzanın səbəblərinin araşdırılmasının ləng getməsi zabitlərin yaxınlıqlarının narazılığına səbəb olub. Sosial şəbəkələrdə təyyarənin qəzaya uğramasının texniki nasazlıq və istismara

yararsız olması səbəbindən baş verdiyi barədə xəbərlər yayılıb. Dekabrın 15 günü ərzində düşmən ordusunda qeyri-döyüş şəraitində, özbaşnalıq və qanunsuzluqlar səbəbindən ölənlərin sayı 7, yaralananların sayı isə 10 nəfərdir.

"Patriot", yoxsa "S-400"? - Ankara-Vaşinqton danışıqları dalana dirənib

Türkiyənin Rusiyadan "S-400" zenit-raket kompleksi alması Vaşinqton və NATO-nun narahatlığına səbəb olub. Ağ Ev və NATO Rusiya ilə Türkiyə arasında dəyəri 3 milyard dollar olan bu layihənin həyata keçməsinə istəmir.

Amerika dəfələrlə ən yüksək səviyyədə bəyan edib ki, Türkiyə Rusiyadan "S-400" sistemlərini alsın, ABŞ Ankara-ya qarşı sanksiyalar tətbiq edəcək. Rusiyadan silahın alınması ABŞ və Türkiyə əlaqələrinə də mənfi təsir göstərəcək. O cümlədən, "F-35" qırıcısının yaradılması ilə bağlı birgə layihə iflasa uğrayacaq.

Bu məsələ ətrafında Vaşinqton-Ankara danışıqları uzun müddətdir ki, davam edirdi. Türkiyənin "Yeni Şafak" qəzeti hərbi mənbələrə istinadən yazır ki, rəsmi Ankara bu məsələ ilə əlaqəli Ağ Evin yeni təklifini də rədd edib.

Ötən həftə Amerika tərəfi Türkiyəyə Rusiyanın "S-400" zenit-raket kompleksi əvəzi-

nə "Patriot" satmaq istədiyini bildirmişdi. 2013-cü ildə Amerika "Patriot"a görə Türkiyədən 4.5 milyard dollar istəyirdi. Ancaq uzun-uzadı gedən danışıqlar nəticəsiz qalıb və razılaşma yenə də baş tutmayıb. Düzdür, qiymət artıq 3.5 milyard dollara qədər enmişdi. Amma bu endirim çoxdan olub. Bu dəfə isə Vaşinqton qiymətin aşağı salınmasından və texnologiyaları verməkdən boyun qaçırıb.

Rəsmi Ankaranın hesablamasına görə, rusların təklif etdiyi "S-400" zenit-raket kompleksi ABŞ-ın təklif etdiyi "Patriot"dan 3 dəfə ucuz başa gəlir. Və Türkiyə Rusiyadan silah almaq məsələsində geri

addım atmaq fikrində deyil. "Yeni Şafak" yazır ki, ABŞ Türkiyənin Çindən silah alma- sına da 2013-cü ildə təkpi göstər-rib. Ancaq Ankara hərbi texnikanın alınmasında milli və dövlət maraqlarına istinad etməyə üstünlük verir.

P.S. Ötən il Hindistan Rusiyadan 5 ədəd "S-400" zenit-raket kompleksi almaq üçün 5.4 milyard dollarlıq razılaşmaya imza atdı. ABŞ Hindistana rəsmən bəyan etdi ki, Rusiyadan silah alsanız, sizə sanksiya tətbiq olunacaq. Ancaq Hindistan ABŞ-dan "F-16" qırıcıları alsın, biz bu anlaşmaya göz yuma bilərik.

□ **Elbəy HƏSƏNLİ,**
musavat.com

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Bu gün Bakıda yağmursuz hava olacaq

Azərbaycanda yanvarın 7-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin gecəyə doğru bəzi yerlərdə çiskinli olacağı ehtimalı var. Mülayim şimal küləyi aralıq güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 2-5°, gündüz 8-11° isti təşkil edəcək.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında havanın bəzi yerlərdə yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Səhər ayrı-ayrı yerlərdə zəif duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 1-6° şaxta, dağlıq ərazilərdə 8-10° şaxta, gündüz 4-9° isti olacaq.

Yuxarı Qarabağ: Xankəndi, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Qubadlı, Zəngilan, Laçın, Kəlbəcər, həmçinin Daşkəsən-Gədəbəy rayonlarında havanın bəzi yerlərdə yağıntılı olacağı, qar yağacağı, gündüz tədricən kəsilməyi gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 0-4° şaxta, gündüz 2-7° isti olacağı ehtimal edilir.

Qazax, Gəncə, Goranboy, Tərtər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman, çiskin olacaq. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 7-11° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayilli, Ağsu, Şamaxı, Siyəzən, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında hava əsasən yağmursuz olacaq. Lakin axşam bəzi şərq rayonlarında yağıntılı olacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 4-9° isti, dağlarda gecə 5-8° şaxta, gündüz 0-5° isti təşkil edəcəyi ehtimal olunur.

Mərkəzi-Aran: Mingəçevir, Yevlax, Göyçay, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Şirvan, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 1° şaxtadan 4°-dək isti, gündüz 8-13° isti təşkil edəcək.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər dağlarda duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 3-6° isti, gündüz 8-11° isti, dağlarda gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 2-8° isti olacağı gözlənilir.

Dekabrın 31-də Maqnitovorsk şəhərində çoxmərtəbəli yaşayış binasının blokunda qaz sızmasından partlayış baş verdi. Hadisə nəticəsində 120 nəfərin yaşadığı bina çökdü. Son məlumatlara görə, çökmə zamanı binada olanlardan 37 nəfər dünyasını dəyişib. 4 nəfərin isə vəziyyəti ağır olaraq qalır.

Azərbaycanda da bu kimi köhnə binaların sayı onlardır. Həmin binaların özü kimi kommunal xətləri də köhnədir. Ekspertlər bildirirlər ki, bu baxımdan Bakıda da oxşar hadisənin baş vermə ehtimalı var. Bəs bu cür hadisələrdən qorunmaq üçün nə etmək lazımdır?

"Yeni Müsavat"a danışan ekspert Nüsrət Qasimov bildirdi ki, qaz sızmasından qorunmaq üçün ilk növbədə detektor cihazlarının quraşdırılması vacibdir. Ekspertin sözlərinə görə, xüsusilə birinci mərtəbədə yaşayan şəxslər bu cihazlardan istifadə etməlidirlər: "Çünki hazırda Bakıda xeyli sayda köhnə binalar var. Bu binaların kommunal xətləri, qaz kəmərləri də həddindən artıq köhnədir. Həmin kəmərlərin çoxu yerin altındadır. Məlum olduğu ki-

mi Bakının kanalizasiya sistemi yaxşı durumda deyil. Yerin altındakı qaz kəmərlərinə kanalizasiya suları, quruntular da təsir göstərir. Eyni zamanda, yer altında olan elektrik xətləri kəmərlərə təsir göstərir. Bütün bunların nəticəsində isə çürümə prosesi gedir. Ona görə də binaların zirzəmilərinə də detektor cihazı qurulmalıdır. Azərbaycanda son illərdə xeyli sayda binalar, villalar tikilib. Baxırsan ki, 100 minlərlə pul xərcləyib villa tikirlər, detektor cihazı qoymurlar. Bu, yanlış addımdır. İlk növbədə detektor cihazlarının qoyuluşuna nəzərət olmalıdır. Avropa ölkələrində binaları tam olaraq detektorla təmin edirlər. Bu cihazlar istənilən tez buxarlanan maddələrə qarşı reaksiya verir. Detektor cihazlarının sayğacın

Paytaxtdakı köhnə binaların qaz təhlükəsi

Ekspert SOS signalı verdi və çıxış yolu göstərdi: "Bunlar edilməyə, Rusiyadakı faciə bizdə də təkrarlana bilər"

yanında xüsusi klapanı olur. İçəridə sızma olan zaman həmin klapanı signal ötürülür və qazın mənzilə verilişi avtomatik olaraq dayanır. Ona görə də xarici ölkələrdə bu cür cihazların qoyulması məcburidir. Eyni zamanda yanğına qarşı siqnalizasiya da quraşdırılmalıdır. Bu cihazların qiyməti təxminən 40 manatdır. 1929-30-cu illərdən qalma qaz kəmərləri, əlbəttə ki, uzun müddət dözməyəcək. Borularda sızma varsa, evin içərisinə də yol tapır. Bu yaxınlarda Binəqədidə 28 yaşlı oğlan sanitar qovşağında siqaret çəkdiyi yerdə yanırdı. Partlayış baş vermişdi. İnsanlar anlamalıdırlar ki, 1-ci mərtəbədə yaşayırlarsa, detektor cihazı qoymalıdırlar. İkincisi də qaza qatılan xüsusi maddənin sayəsində, sızma zamanı ətrafa qoxu yayılır. "Adarand" adla-

nan bu maddəni hər min kubmetr qaza yay aylarında 8, qışda isə 16 qram vururlar. Bu qoxunu hiss edən zaman Fövqəladə Hallar Nazirliyinə məlumat vermək lazımdır. Lakin hələ də belə şeylərin fərqi varmayanlar var. Birincisi sanitar qovşağda siqaret çəkmək olmaz, ikincisi də qazın qoxusunu hiss edən zaman hərəkətə keçib, müvafiq qurumlara zəng etmək lazımdır".

Ekspert telekanallarda məsələ ilə bağlı maarifləndirmə işinin aparılmasını da vacib saydığını dedi: "Bu cür hadisələr baş verir, ancaq televiziyalarda maarifləndirmə işlərinin aparılmasına, müzakirələrin təşkilinə rast gəlmirik. Belə hadisələrdən sonra mütəxəssislər dövlət edilməli, müzakirələr aparılmalıdır. Sovet dönmində hansı ölkədə belə hadisə

oldursa, bunun geniş müzakirələri aparılmalı. Ancaq indi bu, kimsəni maraqlandırmır. Müzakirələr olarsa, camaat nəticə çıxarıb, maariflənər. Yalnız mətbuatın sayəsində insanlar maariflənilir. 2016-cı ildə 470 zəhərlənmə hadisəsi olmuşdu. 2017-ci ildə mətbuatda aparılan maarifləndirmə nəticəsində bu rəqəm 250, 2018-ci ildə 158-ə endi. Buradan görünür ki, maarifləndirmənin böyük faydası var.

Qaz xətlərinin təmirini, cihazların quraşdırılmasını hər kəsə etibar etmək olmaz. Bu işləri görmək üçün ustaların xüsusi lisenziyaları olmalıdır. Eyni zamanda vətəndaş özü də cihazlara müdaxilə edib, quraşdırmağa cəhd göstərməli deyil. Bizdə bu cür məsələlərə də laqeydlik var. 90 ilə yaxındır ki, Bakı şəhəri qazlaşdırılıb.

Ona görə də Rusiyada baş verən hadisə, burada da təkrarlana bilər. Cihazlarla düzgün davranmayanların sonu faciə ilə nəticələnir. Qazla işləyən insanlar su qızdırıcıları yanmayan divardan ən azı 2 sm aralı olmalıdır. Mətbəxlərə gəlincə isə yaşayış binalarında qaz plitələri quraşdırılan mətbəxlərin hündürlüyü 2,2 metrədən az olmamalıdır. Nəfəsliliyi və ventilyasiya kanalı olmalıdır. Bundan əlavə, mətbəxin həcmi dördgözlü plitələr üçün 15 kubmetrdən, üçgözlü plitələr üçün 12 kubmetrdən, ikigözlü plitələr üçün 8 kubmetrdən az olmamalıdır. Nəhayət, mətbəxdə quraşdırılan qaz plitəsi ilə qarşı divar arasında ən azı 1 metr məsafə olmalıdır".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Gürcüstandan Azərbaycana "donuz qripi" təhlükəsi: ölümçül virus qapıda

Adil Qeybullayev: "Məsələyə ciddi yanaşılmalıdır..."

Qonşu Gürcüstanda "donuz qripi" kimi tanınan H1N1 virusunun (donuz qripi) aşkarlanması Azərbaycanda da bu virusun yayılma təhlükəsini aktuallaşdırıb. Gürcüstanda artıq 8 nəfər bu virusdan dünyasını dəyişsə də, səhiyyə naziri David Sergeenko epidemiyanın olmadığını, lakin yoluxma hallarının artdığını bildirib.

Hazırda qonşu ölkədə uşaqlar da daxil olmaqla, təxminən, 130 nəfər qrip virusundan xəstəxanada müalicə olunur. Respublikanın Baş infeksionisti Cəlal İsayev də mətbuatda açıqlamasında açıqlamasında bildirib ki, qonşu Gürcüstanda H1N1 virusunun (donuz qripi) aşkarlanıbsa, bunun bizim ölkədə də yayılma ehtimalı var.

Məsələ ilə bağlı danışan baş epidemioloq İbadulla Ağayev bildirib ki, hazırda Azərbaycan üçün H1N1 virusu təhlükəsi yoxdur: "Ümumilikdə qrip xəstəliyi həmişə mövcuddur. Düzdür ölkədə bu xəstəliyə yoluxan 5-10 nəfər var, lakin bu epidemiya halı almayıb. Bu aylarda insanlar özlərini mütləq qorumalıdırlar. Qrip virusu yayılan xəstəlikdir və həmişə olacaq. Səhiyyə Nazirliyinin bütün tibb müəssisələri müraciət edən xəstələrə yardım göstərməyə hazırdır. Müt-

ləq həkimə müraciət etsinlər və həkim nəzarəti altında müalicə olunsunlar".

Dövlət Gömrük Komitəsi də əhalinin sağlamlığının qorunması, insanlar üçün global təhlükə törədən qrip, xüsusilə "donuz qripi" kimi tanınan A (H1N1) virusu və digər yoluxucu xəstəliklərin yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə sərhəd gömrük-buraxılış məntəqələrində gömrük orqanları tərəfindən müvafiq profilaktik tədbirlər davam etdirilir.

Məsələ ilə əlaqədar öskürək, halsızlıq, yüksək hərarət, yuxarı tənəffüs yollarının katarı, əzələ və oynaq ağrıları və s. simptomlarla özünü büruzə verən, xəstəliyi hava-damcı yolu ilə sağlam insanlara keçirə bilən fiziki şəxslərin müəyyənləşdirilməsi üçün məsafədən insan bədəninin hərarətinin ölçülməsində istifadə olunan cihazlar (termovizorlar) vasitəsilə termometriya, tibbi

sorğu, vizual müayinə və digər üsullarla tibbi-sanitariya yoxlamaları həyata keçirilir.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan tibb elmləri doktoru Adil Qeybullayev vurğuladı ki, insan ölümü ilə nəticələndiyi üçün donuz qripi təhlükəli virus sayılır: "Donuz qripi" də qripin bir formasıdır. Yeni H1N1 virusunun bir subtipidir. Donuz qripi, quş qripi, insan qripi əslində simvolik adlardır. "Donuz qripi"ne ona görə bu adı oyublar ki, həm donuzlar, həm də insanlar yoluxur. Quş qripinin adı isə ona görə belə qoyulub ki, həm quşlarda, həm də insanlarda rast gəlinir. Donuz qripindən çox böyük insan tələbatı olduğuna görə hər zaman diqqət mərkəzindədir. Zamanında 700 nəfərə yaxın insan bundan tələb olmuşdu. Ümumiliklə, qrip yayılarkən Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı bununla bağlı hesabət yayır və qripin yayılma arealı, o cümlədən təhlükəsi ilə bağlı məlumat verir. Əgər quş qripi qanla yoluxursa, donuz qripi hava-damcı yolu ilə yoluxur. Bu baxımdan hava-damcı yolu ilə

yoluxan infeksiyalar sərhəd tənəffüs yollarıdır. Yeni bu virus hər hansı dövlətin ərazisində yayılıbsa, bu onun sərhədləri ilə məhdudlaşacağı anlamına gəlmir. Virus başqa ölkələrə də keçə bilər, çünki insanlar daim miqrasiya edirlər və bəzən virus daşıyırlar. Onlara tam nəzarət etmək mümkün deyil. Ola bilər ki, xəstəliyin ağırlaşmış mərhələsində hər hansı insan görünüşü ilə diqqət çəksin və sərhəd keçid məntəqəsində saxlanılsın. Ancaq virusa təzə yoluxan, hələ tam xəstələnməyən adamı aşkarlamaq mümkün deyil, ola bilər ki, keçdiyi digər dövlətin ərazisində xəstəliyi aşkara çıxсын və yayılsın".

Ekspertin sözlərinə görə, Azərbaycanda da əhalinin maarifləndirilməsi istiqamətində işlərin aparılmasına çalışmaq lazımdır: "Təmasların məhdudlaşdırılması, virusa yoluxan insanın və onun ətrafındakıların hansı şərtlərə riayət etməsi, virusdan müalicə qaydaları ilə bağlı məlumatların verilməlidir. Çünki çox vaxt insanlar qripə yoluxan kimi dərhal gedib antibiotik alırlar, istifadə

edirlər. O da kömək etmək əvəzinə ağırlaşma verir. Ümumiyyətlə, bunu hamı bilməlidir ki, antibiotik qrip virusuna təsir etmir. Virusları birbaşa hədəfə alan dərman preparatları yoxdur, xüsusilə də qrip virusunu. Qrip 4 karantin infeksiyadan biridir: veba, taun, sarı qızdırma və qrip. Ona görə də bu məsələyə ciddi yanaşılmalıdır. Xəstələr ətraf mühitdən təcrid olunmalıdırlar, yataq rejiminə keçməlidirlər. Çoxlu maye qəbul etməli və həkim təyinatı əsasında müalicə almalıdırlar. Özbaşına müalicə yolverilməzdir. Qripin əsas əlamətləri yüksək hərarət, öskürək, yuxarı tənəffüs yollarının qıcıqlanması, burundan su gəlməsi və sairədir. Əgər bu əlamətlər varsa, o insan dərhal təcrid olunmalıdır. Əllər daim sabunla yuyulmalıdır, spirt və digər antibakterial vasitələrdən istifadə olunmalıdır. Kollektivdə və ictimai nəqliyyatda birdəfəlik tibbi maskalardan istifadə də mütləqdir. Bununla yanaşı, bədənin immunitetinin gücləndiril-

məsi üçün vitaminli qidalardan istifadə edilməlidir, aktiv həyat tərzinə keçilməlidir".

"Donuz qripi"ne ilk dəfə 2008-ci ilin aprelində Meksikanın La-Qloriya kəndində yaşayan beş yaşlı oğlan Edqar Ernandes donuz ferması yaxınlığında yoluxub. Həmin vaxtdan dünyanın 135 ölkəsində 134 mindən çox adam bu qripə tutulub ki, onların da 700 nəfərdən çoxu dünyasını dəyişib. Xəstələrin sayı ABŞ, Meksika, Kanada, Böyük Britaniya, Çili və Avstraliyada daha çoxdur. "Donuz qripi"ne qarşı hələlik heç bir peyvənd yoxdur. İndi Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı bu peyvəndi hazırlamaqla məşğuldur. Amma qripə bağlı önəmli bir xəbər də ondan ibarətdir ki, "quş qripi"ne qarşı təsirli olan Tamiflu və Relenza kimi dərmanlar "donuz qripi"ne yoluxanlara da müsbət təsir edir. Vaxtında müalicəyə başlayanda, xəstəni sağaltmaq mümkündür.

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ,
"Yeni Müsavat"

Dolların rubla olan məzənnəsi ötən iki il üzrə rekord qıraq ən yüksək həddə çatıb. Moskva birjasının yanvarın 3-nə olan məlumatlarına görə, ABŞ valyutasının kursu 71,45 rubla qədər artıb. Dollar ötən bir gündə 2,35% bahalaşma göstərib. Avro isə rubla nisbətində 1,33% ucuzlaşıb və 78,96 rubl təşkil edib.

Buna əsas səbəb kimi neftin ucuzlaşması göstərilir. Belə ki, "Brent" markalı neftin mart ayında çatdırılacaq partiyasının qiyməti London birjasında 1 barel üçün 54,33 dollar təşkil edib, bu isə əvvəlki ticarət qiymətindən 1,06% ucuzdur. Ümumiyyətlə, 2018-ci il ərzində rublun məzənnəsi 17,5% düşüb. "Brent" markalı neftin bir barelinin qiymətində isə il ərzində 21,6 faiz ucuzlaşma qeydə alınıb.

Bəs görəsən, əm neftin ucuzlaşması, həm də ən böyük ticarət tərəfdaşlarımızdan biri olan Rusiyada milli valyutanın ucuzlaşması manata təzyiq yarada bilərmi?

Mövzunu "Yeni Müsavat"a şərh edən iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli bildirdi ki, bu il rublun qiymətində hələdi faktor neftin qiyməti və sanksiyalar olacaq: "Rusiyada iqtisadi parametrlərin böyük bir hissəsi, o cümlədən rublun taleyi hər zaman iki əsas faktordan asılı olub. Bunlardan birincisi neft qiymətləridir. Hətta beynəlxalq analitiklər öz aralarında rus rubluna "kağız neft" də deyirlər. İkincisi isə, Rusiya ilə Qərbin və dünyanın münasibətləridir. Yeni sanksiyalar rejimi və bunun getdikcə Rusiya iqtisadiyyatına, o cümlədən rublun taleyinə hər zaman mənfi təsir göstərməsidir. Son bir ayda neftin qiymətində kəskin ucuzlaşma oldu. "Brent" markalı neft 87 dollardan 52 dollara qədər ucuzlaşdı. 35 dollar civarında bir ucuzlaşma müşahidə olundu ki, bu da iqtisadiyyatı neftdən asılı olan ölkələrə, o cümlədən Rusiyaya mənfi təsir etdi, rublun məzənnəsinin ucuzlaşmasına şərait yaratdı".

Yeni il rubla düşmədi, manata da təhlükə varmı?

Natiq Cəfərli: "Kəskin devalvasiya gözlənilmir, ancaq..."

Sanksiyaların daha da kəskinləşdiyini qeyd edən iqtisadçı, bunun həm rublun məzənnəsinə, həm də Rusiya iqtisadiyyatına ciddi təsir göstərəcəyini vurğuladı: "Digər bir məsələ odur ki, 2018-ci ilin sonunda Avropa Birliyi ölkələrinin sanksiyaları uzatmayacağı, müəyyən güzəştlərə gedəcəkləri ilə bağlı gözləntilər var idi. Ancaq bu da baş vermədi. Həm ABŞ, həm də Avropa Birliyi tərəfindən sanksiyaların 1 il də uzadılması və

daha da kəskinləşdirilməsi ilə bağlı qərarlar qəbul olundu. Əsasən də, Kerç boğazında Ukrayna ilə yaşanan son insidentdən sonra sanksiyalar daha da kəskinləşdi. Bunlar təbii ki, Rusiya iqtisadiyyatına mənfi təsir göstərən amillərdir. Daxili amillərin təsiri də getdikcə artır. Rusiyada müflisləşmə, yeni əhalinin borclanma səviyyəsi rekord həddə çatıb. Kreditlərin geri qaytarılmasında problemlər

yaşanır. Avqust ayından bəri Rusiya Mərkəzi Bankının həyəcan təbili çaldığını görürük. Həm daxili, həm xarici amillər Rusiya iqtisadiyyatına, həm də rus rubluna mənfi təsir etməyə başladı. Gələcəkdə də rublun taleyi əsasən neftin qiymətlərindən asılı olacaq. Neft qiymətlərindəki dəyişiklik rublun məzənnəsində də öz əksini tapacaq".

N.Cəfərliyə görə, Rusiya iqtisadiyyatında gedən proseslər və rublun dəyərindən düşməsi bütün qonşu ölkələrə, həmçinin Azərbaycana da təsir göstərir: "Çünki indi postsovet ölkələrinin ən böyük ticarət tərəfdaşı Rusiyadır. O cümlədən Azərbaycanın da qeyri-neft ixracatının əsas hissəsi Rusiyadır. Rusiya rublunun dəyərindən düşməsi Azərbaycandan ixrac olunan malların həcmi də azaldır, həmçinin bu işə marağı da azaldır. Çünki azərbaycanlı iş adamları Rusiyaya ixrac etdikləri məhsulları orada rubla satıb, sonradan həmin pulu xarici valyutaya çevirərək ölkəyə gətirirlər. Rubl ucuzlaşdıqdan sonra onlara hər hansı qazanc

qalmır. Ona görə də, rubl dəyərindən düşdükcə, daha az valyuta əldə edirlər. Bu baxımdan Rusiyada gedən proseslərin bütün postsovet ölkələrinə, o cümlədən Azərbaycana ciddi təsirləri var".

Ekspert həmçinin neft qiymətlərinin manatın məzənnəsinin qorunmasında ciddi rol oynadığını da diqqətə çatdırdı: "Neftin ucuzlaşması Azərbaycan manatına təzyiqlərin artmasına səbəb olan amillərdən biridir. Neft qiymətlərinin ucuzlaşdığını və Azərbaycan iqtisadiyyatının da neft qiymətlərindən asılı olduğunu nəzərə alsaq, müəyyən təsirlərin olacağını deyə bilərik. Çünki bizdə büdcə formalaşmasında neft amili 65 faiz rol oynayır. Bunun 50 faizi Neft Fondundan transferdir, 15 faizi isə neft şirkətlərinin vergi yüküdür. Xarici ticarətdə isə 90 faiz rol oynayır. Bu baxımdan son proseslər manata təzyiqləri artırır. Kəskin devalvasiyanın olacağı gözlənilmir, ancaq bu ilin birinci rübünün sonundan başlayaraq, daha yüngül formada manatın tədricən dəyərindən düşməsi baş verə bilər".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan qazının Avropa bazarına çıxmasına bir şey qalmadı

Vüqar Bayramov: "Gələn il Avropa bazarına mavi yanacaq nəql edəcəyik"

Ötən il mayın 29-da prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Səngəçal terminalında Azərbaycan qazının Avropaya nəqli nəzərdə tutan Cənub Qaz Dəhlizinin rəsmi açılışı oldu. Bununla da TANAP vasitəsilə Azərbaycan qazının Türkiyəyə nəqli reallaşdı. TAP layihəsinin tikintisinin isə növbəti il başa çatacağı gözlənilir.

Bununla yanaşı, həm regionda, həm də beynəlxalq aləmdə artıq Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin əhəmiyyəti təsdiq olunub. Bunun Türkiyənin və Avropanın enerji təhlükəsizliyində rolu ən yüksək səviyyələrdə vurğulanıb. Son olaraq, Türkiyənin energetika və təbii ehtiyatlar naziri Fatih Dönmez açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycan tərəfindən həyata keçirilən Trans-Anadolu qaz boru kəməri (TANAP) və STAR neft emalı zavodu Türkiyədə ən əhəmiyyətli enerji layihələrindən biridir. Nazir qeyd edib ki, TANAP həm Türkiyə və Azərbaycan, həm də Avropa üçün strateji əhəmiyyətli layihədir.

TAP layihəsinin reallaşması isə 2020-ci ilə proqnozlaşdırılır. Milli Məclisin deputatı, ATƏT Parlament Assambleyasının (PA) vitse-prezidenti Azay Quliyev ötən ilin

uğurlarından bəhs edərkən TAP layihəsinin icrası ilə bağlı hər hansı problemin qalmadığını bildirib: "Cənub Qaz Dəhlizinin icrası ilə bağlı da heç bir problem yoxdur və 2020-ci ildə təhvil veriləcək. Cənub Qaz Dəhlizinin uğurla başa çatması Azərbaycan üçün yeni üfüqlər açacaq. Azərbaycanın öz resurslarını bir çox ölkələrin bazarlarına yaxın zamanda çıxartması bizim iqtisadi və siyasi təhlükəsizliyimiz üçün çox önəmlidir".

TAP-la bağlı xarici ekspertlər, dövlət rəsmiləri də yüksək fikirdədirlər. Polşanın iqtisadçı eksperti Filip Bjozovski "Report"un Varşava bürosuna açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycanın Avropaya qaz nəqli nəzərdə tutulan TAP (Trans-Adriatik Boru Kəməri) layihəsi reallaşdıqdan sonra bu qitədə Azərbay-

can qazı daha da aktual olacaq: "Hazırda, təəssüf ki, Azərbaycan neftini ala bilmirik. Dolayısı yolla çox cüzi miqdarda bizə gəlib çatır. Halbuki bizim buna, xüsusilə SOCAR-ın fəaliyyətinə ehtiyacımız var. Çünki biz müşahidə edirik ki, Avropanın bir sıra ölkələrində SOCAR istər yanaşmağın keyfiyyətinə görə, istərsə də Avropa tələblərinə uyğun şirkət kimi fəaliyyətinə görə nümunəvidir. Bu, bizim diqqətimizi çəkir".

Iqtisadçı ekspert Vüqar

Bayramov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Cənub Qaz Dəhlizi Azərbaycan üçün vacib olan iqtisadi layihələrdən biridir: "Nəzərə alsaq ki, bu layihə dünyanın ən böyük investisiya layihələrindən biri kimi qiymətləndirilir. 40 milyard dollardan artıq investisiya tutumu olan bu layihə Azərbaycan mavi qazının Türkiyə və Avropaya nəqli nəzərdə tutur. Artıq sınaq məqsədli mavi qaz Türkiyə bazarına nəql edilib. Ötən il TANAP-ın açılışı oldu və bu da

Azərbaycan mavi qazının Türkiyə bazarına çıxarılmasına imkan verdi. Azərbaycan Türkiyə bazarına əlavə olaraq 8 milyard kubmetrə yaxın mavi qaz nəql etmək niyyətindədir. Bu da Türkiyənin mavi qaza olan ehtiyacının ödənilməsinə də Azərbaycanın payının artmasına gətirib çıxaracaq".

Iqtisadçının sözlərinə görə, TAP-la bağlı böyük problemlərdən biri də bu kəmərin İtaliyada çəkilişi ilə bağlı oldu: "Ətraf mühit tərəfdarları ilə TAP layihəsinin çəkən şirkət

arasında fikir ayrılığı var idi. Nəticə etibarilə bu, TAP-ın yubanmasına gətirib çıxartmışdı. TAP-la bağlı işlərin əhəmiyyətli hissəsi artıq görülüb. Mövcud iş sxemində uyğun olaraq Azərbaycan 2020-ci ildə Avropa bazarına TAP kəməri vasitəsilə mavi qazı nəql etmək imkanına malik olacaq. Bu həm də Azərbaycanın dövlət gəlirlərinin artırılması baxımından çox vacibdir".

V.Bayramov hesab edir ki, Cənub Qaz Dəhlizi mövcud qiymətlərlə ölkəmizə 120 milyard dollardan artıq vəsaitin daxil olmasına imkan verəcək: "Eyni zamanda bu layihə Avropanın enerji təhlükəsizliyinin formalaşması baxımından vacib layihə hesab olunur. Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyinə birbaşa dəstək vermiş olacaq. 2018-ci il həm də region üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən və meqa-layihələrdən biri hesab olunan Cənub Qaz Dəhlizinin açılışı ilə yadda qaldı. Bu baxımdan növbəti illərdə Cənub Qaz Dəhlizi Avropanın enerji təhlükəsizliyinə, eləcə də qarşı Türkiyənin enerjiyə olan tələbatının ödənilməsinə, həmçinin dövlət gəlirlərimizin artmasına pozitiv təsir göstərəcək".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ,**
"Yeni Müsavat"

Hacı Qalib "darvaza məsələsi"ndən qalib çıxdı

3 ay əvvəl icra edilməli olan məhkəmə qərarı hələ də həll edilməyib

2018-ci ilin oktyabrında Baş Prokurorluq eks deputat Hacı Qalib Salahzadənin qanunsuz olaraq bağladığı yolun açılması üçün Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizova məktub ünvanlayıb. Məktubda Sabunçu rayonu, Bilgəh qəsəbəsi, Aslan Salahzadə küçəsi döngə 21, ev 2, ev 1 ünvanlarına və dəniz çimərliyinə gedən yolun açılmasının təmin edilməsindən bəhs olunur. Məktubun yazılmasına səbəb Bilgəh qəsəbə sakinləri Seymur Quliyev, Nurid Əliyev və 35 vətəndaşın imzası ilə Baş Prokurorluğa ünvanladığı müraciətdir. Müraciətdə deyilir ki, sabiq deputat Qalib Salahzadə yolu kəsərək dəmir darvaza qoydurub və şlaqbaum quraşdırıb. Yola maneələr qoyub. Vətəndaşlar xahiş ediblər ki, həmin maneələrin götürülməsi üçün əməli tədbirlər görülsün. Məktubda icra müddəti 1 ay göstərilib. 3 ay əvvəl icra edilməli olan məsələ hələ də həllini tapmayıb.

Xəbər verdiyimiz kimi, Qalib Salahzadənin barəsində Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) İstintaq İdarəsinin Ağır Cinayətlər İstintaqı İdarəsində araşdırma aparılır. Hacı Qalib Salahzadə vətəndaş Seymur

Quliyevin 3 və 2 mərtəbəli evlərinin yerlə bir olunması, evlərin talan edilməsi, evlərdən əşyaların oğurlanması, həyətdəki ağacların, su quyusunun dağıdılması işi üzrə dindirilir. Bundan başqa, sabiq deputat saxta sənədlə Bilgəh qəsəbəsində bağ torpaq sahəsi satmaqda iştirakçılıq işi üzrə də ifadə verib. Fakt üzrə Cinayət Məcəlləsinin 186-cı - əmlakı qəsdən məhv etmə və ya zədələmə və 188-ci - torpaq üzərində mülkiyyət, istifadə və ya icarə hüququnu pozma maddələri ilə cinayət işi davam etdirilir. İş üzrə Cinayət Məcəlləsinin 259-cu -

qanunsuz ağac kəsmə və 320-ci - rəsmi sənədləri, dövlət təltiflərini, möhürləri, ştampları, blankları saxtalaşdırma, qanunsuz hazırlama, satma və ya saxta sənədlərdən istifadə etmə maddələri ilə də araşdırma aparılır. Yada salmaq ki, bu ilin aprelinde şikayətçi Seymur Quliyev və Nurid Əliyevin əmlaklarının dağıdılması ilə bağlı Baş Prokurorluqda cinayət işi başlanıb. İş materialları istintaq olunmaq üçün Daxili İşlər Nazirliyi İstintaq İdarəsinə göndərilib. Seymur Quliyevin sözlərinə görə Hacı Qalib Salahzadə iş üzrə bir neçə dəfə dindirilib və

onunla üzləşdirilib. Seymur Quliyev istintaqa onun əmlakının məhz Hacı Qalib Salahzadə tərəfindən zəbt edilərək dağıdılmasını israrla bildirib, faktlar təqdim edib. 10-a yaxın şahid də Seymur Quliyevin dediklərinin təsdiq ediblər. Seymur Quliyev deyir ki, Hacı Qalib Salahzadə Milli Məclisin deputatı olduğu dövrdə vətəndaş olaraq onun mülkünü zəbt etməklə qanunları saymadığını ortaya qoyub.

"9 aydır istintaq gedir. Qalib Salahzadə ötən ilin oktyabrında Əmlak Komitəsinin mühəndislərini bizim bağımıza buraxmır. 2 dəfə ərəziyə Daxili İşlər Nazirliyinin müstəntiqləri, Əmlak Komitəsinin mühəndislərinin iştirakı ilə bağ evimizin qarşısına getmişik. Hər dəfə Qalib Salahzadə ortaya çıxıb və açıq-aşkar deyib ki, "buraxmıram, gedin burdan, bura mənimdir". Ona deyirik ki, ərəzidə sənin torpağın olduğu kimi, bizim də torpağımız var. Üstəlik, qapının açılması ilə bağlı Azərbaycan dövləti adından çıxarılmış məhkəmə qərarı da var. Deyir ki, mənlilik deyil. Konkret qanunsuzluq edir, qabağına çıxan dövlət qurumu da yoxdur. Bu adam hətta Daxili İşlər Nazirliyinin işçilərini də ərəziyə buraxmır. İstintaq Salahzadə Rəhiləni dindirmir. Belə çıxır ki,

Varlılar da "ağlayır": onlar 2018-ci ildə milyardlarla dollar itiriblər

Dünyanın ən varlı biznesmenlərinin varidatları 2018-ci ildə 511 milyard dollar azalıb. Bu barədə "Bloomberg" agentliyinin məlumatında deyilir.

Agentliyin analitikləri tərəfindən tərtib olunan "Bloomberg Billionaires Index"inə görə dünyanın ən böyük 500 sahibkarının ümumi kapitalları 4,7 trilyon dollara qədər geriləyib.

İqtisadçı təhlilçilərin dəyərləndirmələrinə görə, "Amazon"un sahibi Ceff Bezos bir ildə 53 milyard dollar itirib. Keçən ilin əvvəlinə qədər onun ümumi sərvəti 168 milyard dollar qiymətləndirilirdisə, hazırda bu rəqəm 115 milyard dollar təşkil edir. Bütövlükdə "Bloomberg" agentliyinin ilk beşyüzlüyündə yer alan 173 amerikalı milyarder öz sərmayələrinin 5,9%-dən məhrum olublar. Onların birlikdə sərvəti təxminən 1,9 trilyon dollar təşkil edir.

Asiyanın ən iri biznesmenlərinin aktivlərində də 144 milyard dollar azalma müşahidə edilib. Analitiklər avropalı milyardlərin aktivlərinin dəyərlərinin azaldığını vurğulayıblar. Məsələn, dünyanın məşhur təkər brendlərindən sayılan Almaniyalı "Continental AG" firmasının majoritar səhmdarları sayılan Şeffler ailəsinin göstəriciləri 17 milyard dollar aşağı düşüb.

□ Musavat.com

kim istəyir istintaqa gəlir, kim istəyir gəlmir. Mənim iş üzrə statusum da müəyyən olunmur. Qalib Salahzadə 2 evimi dağıdıb, torpağımı zəbt edib, faktiki olaraq zərərcəkənəm. Amma məni qanunun tələb etdiyi qaydada zərərcəke kimi

tanıyırlar. İş uzadırlar. Ona görə də prezidentdən, vitse-prezidentdən xahiş edirəm ki, mənim konstitusion hüquqlarım, mülkiyyət hüququm bərpa olunsun.

□ E. HÜSEYNOV, "Yeni Məsəvi"

"Bacım haqda şayiələr yayırdı" - 26 yaşlı gəncin namus cinayətinin TƏFƏRRÜATLARI

Bacısı haqqında şayiələr yayan şəxsi öldürməyə cəhdde ittiham edilən 26 yaşlı gənc hakim qarşısına çıxarılıb. O, cəzasının yüngülləşdirilməsini istəyib.

Musavat.com xəbər verir ki, 1993-cü il təvəllüdü Həsənli Aşef Asif oğlu Cinayət Məcəlləsinin 29.120.1-ci (qəsdən adam öldürməyə cəhd) və 127.2.1-ci (qəsdən sağlamlığa az ağır zərər vurma) maddələri ilə təqsirli bilinərək, Lənkəran Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 9 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

İttihamla görə, Aşef Həsənli Beyləqan sakini Nürəli Kərimovun bacısı haqda şayiələr yaydığına görə öldürmək istəyib. Belə ki, Nürəli Kərimov onun bacısı ilə ailə həyatı qurub və bir neçə gün sonra boşanıb. Bundan sonra Nürəli onun bacısı haqda xoşagəlməz söhbətlər yayıb.

Aşef Həsənlinin bacısı Nürəli Kərimovdan ayrıldıqdan sonra başqa şəxslə ailə həyatı qurub. Lakin Nürəli tərəfindən

yayılan söhbətlərdən sonra onun bacısının həmin evliliyi də baş tutmayıb.

İttihamda göstərilir ki, bundan sonra Aşef qisas almaq məqsədi ilə Nürəli Kərimovun yanına gəlib. Onun avtomobilinin qabaq sağ oturacağına oturaraq üstündə olan bıçaqla Nürəli Kərimovu qəsdən öldürmək məqsədi ilə onun ürək nahiyəsinə dörd dəfə ardıcıl zərbələr vurub. Lakin Nürəli Kərimovun əynindəki gödəkçə qalın olduğundan ona xəsarət yetirə bilmədiyini görüb, öz niyyətini başa çatdırmaq üçün onun boğaz nahiyəsindən bir bıçaq zərbəsi vurub.

Nürəli Kərimov avtomobilin oturacağına hərəkətsiz qaldığı üçün Aşef onun artıq öldüyünü güman edib. Hadisə yerinə gələn Nürəli Kərimovun qardaşı Məhəmməd Kərimov Aşefi

tutaraq maşından düşürüb. Aşef əlbəyaxa dava zamanı Məhəmməd Kərimovun bel nahiyəsindən bıçaqla vuraraq hadisə yerindən qaçıb.

Aşef Həsənli aldığı cəzadan narazı qalaraq apellyasiya şikayəti verib. Şikayətə Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinə baxılıb.

Aşef Həsənlinin vəkili vəsatət verərək müdafiə etdiyi

şəxsin əməlinin 29.120.1-ci maddəsindən 128-ci (qəsdən sağlamlığa yüngül zərər vurma) maddəsinə tövsif edilməsini istəyib.

Müdafiəçi deyib ki, Aşef Həsənli özünü təqsirli bilməyib və Nürəli Kərimovu öldürmək niyyətinin olmadığını deyib.

Vəkil bildirib ki, Aşef sadəcə olaraq Nürəli Kərimovu qorxutmaq istəyib: "Aşef dedi ki, Nürəli Kə-

rimov onun bacısı barəsində rüsvayedicə şayiələr yayıb. Ona xəbərdarlıqlar etməsinə baxmayaraq bu cür şayiələr yaymaqda davam edib. Aşefin məqsədi Nürəli Kərimovu qorxutmaq və bununla da şayiələrin qarşısını almaq olub".

Zərərcəkmiş şəxslər Nürəli Kərimov və Məhəmməd Kərimov isə apellyasiya şikayəti verərək Aşef Həsənlinin cəzasının ağırlaşdırılmasını istəyiblər.

Onlar bildiriblər ki, Aşefin məqsədi ailə üzvlərinin hamısını öldürmək olub. Buna görə də ona ən ağır cəza təyin edilməlidir.

Dövlət ittihamçısı isə Aşef Həsənlinin apellyasiya şikayətinin təmin edilməməsinə, zərərcəkmiş tərəfin şikayətinin isə qismən təmin edilməsini istəyib.

Məhkəmədə məlum olub ki, Aşef Həsənli istintaq zamanı deyib ki, qohumluq münasibətləri olan Nürəli Kərimov onun bacısını ailə qurmaq məqsədi ilə 2017-ci ilin iyul ayında özü ilə Bakı şəhərinə aparıb. Sonra isə Beyləqan şəhərində yerləşən evinə getirib, onunla 10-15 gün yaşadıqdan sonra geri qaytarıb. Bundan sonra bacısı başqa bir şəxslə ailə qurub. Lakin Nürəli Kərimov və onun ailə

üzvləri bacısının ərinə və valideynlərinə zəng vurub, onunla bağlı şayiələr çatdırıblar. Buna görə də bacısının ailəsi dağılıb.

Məhkəmədə elan olunub ki, Aşef istintaq zamanı Nürəli Kərimovu öldürmək niyyətinin olduğunu etiraf edib: "Nürəli Kərimovun qabaq sağ qapısını açanda Nürəli mənə görünür çəməyə istədi. Nürəlinin yaxasından tutub qaçmasına imkan vermədim. Nürəli qışqırmağa başladı. Həmin vaxt Nürəliyə "Başımıza nə oyun açırsan, özünü nə hesab edirsən" deyib, bıçağı çıxardım. Əvvəlcə sinə, sonra isə boğaz nahiyəsinə vurdum. Həmin vaxt kimse mənə arxadan tutub çölə çıxardı. Biri yumruqla sağ qaşüstü nahiyəyə vurdum. Əlimdəki bıçaqla mənə tutan Məhəmməd din sol bəyüründən vurub qaçdı. Oradan Bəhrəmtəpə qəsəbəsində getdim. Yolayrıcında bıçağı su kanalına atdım. Sonra polis şöbəsinə gedib təslim oldum".

Məhkəmə tərəfləri dinlədikdən sonra qərarı elan edib. Qərara əsasən birinci instansiyaya məhkəməsinin hökmü qüvvədə saxlanılıb.

□ İlkin MURADOV, Musavat.com

Gözəl Asmikin gəncliyi mövzusu nədən gündəm olmadı...

Samir SARI

Razılaşmaqdan başqa çarəsi yoxdur, sosial şəbəkələr, xüsusilə də Feysbuk peşəkar medianı üstələyib. Düzdür, mötəbərlik baxımından əvəz edə bilmir, amma populyarlıqda, ajiotaj, ictimai rəy yaratmaq xüsusunda ötüb keçib.

Bir də görürsən, elə mövzular olur ki, A.-dan ("Azərbaycan" qəzetindən) ta Z.-yə ("Zaman" qəzetinə) qədər heç kim yazmır, amma Feysbuka baxırsan, hər iki statusdan biri həmin mövzudadır. Hələ bununla qalmır, statusların şərh bölümlərində qırqın-qiyamət gedir, görürsən, polemika diskussiyaya qarşı, müzakirə mübahisəyə dolaşır və sair və ilaxır.

İctimai yerlərdə gedirsən, böyür-başdan hey eşidirsən ki, hamı Feysbukun gündəmindəki haqq-hesabdan danışır.

Elə bil, Feysbuk bir vahid saytdır və hamımız onun abunəçisiyik. Eyni zamanda hamımız o saytın adminiyik, yazarıyıq və hər birimiz ümumi mövzuda fikir bildirməliyik. Olur ki, o "admin-yazar"lardan biri gündəmdənkenar post yazır və ya şəkil paylaşır, ona fikir verən olmur. Əsas gündəmdəki məsələdir, onu müzakirə edib qurtarmamış, saqqız kimi çeynəyib şirəsini tükətməmiş heç kəs gündəmi dəyişə bilməz.

Bəzən də iki-üç mövzu eyni cür, bərabər şəkildə Feysbukun gündəminə oturur. O zaman şəbəkə fəalları hər üç mövzuya dair nəse yazır, paralel müzakirələr başlayırlar və bu, heç kimə mane olmur. Hətta virtual həyat daha maraqlı olur.

Məsələn, bu günlərdə elə oldu, Feysbukda aclıq edən məhbusun məsələsi ilə kəndlilərə "kəndçi" deyən deputata dair kampaniyanın şüddətləndiyi vaxtda qulluq mövqeyini icra edərkən fiziki təzyiqlə məruz qaldığını deyən və aidiyyəti qurumlara şikayət edən cantaraq zabitin şəkli, necə deyirlər, "internetə düşdü" və istifadəçilər üç cəbhədə "vuruşmalı" oldular.

Belə bir vaxtda dördüncü məsələ - Ermənistanın sabiq prezidenti Robert Köçaryanın atasının azərbaycanlı olması söhbəti gündəmə oturmadı.

Əslində bu da maraqlı, araşdırılmalı, aktual, hətta önəmli məsələdir. O iddia ilə Haykaz adlı bir erməni yazar çıxış edib və çoxlu adlar çəkib, ünvanlar göstərmiş. Haykaz iddia edir ki, Köçeryanın göyçək maması Asmik ötən əsrin ortalarında Daşkəsəndə müəllimə işləyirmiş. Rayon təhsil şöbəsinin müdiri Məcid müəllim buna göz qoyub, məktəb direktoru təyin edib və onlar nikahdankənar münasibətə başlayıblar, arada Robert doğulub və Asmik onu aparıb Xankəndidəki qohumlarına verib. Sonra rayonun Əli (Haykaz soyadları da yazıb, sadəcə mən yazmıram) adlı başçısı (raykomu) da Asmikə tamah salıb və Məcid müəllimi rayondan uzaqlaşdırıb. Rayonda yeni eşq dastanı başlayıb - Əli-Asmik. Haykaz yazır ki, bu qadın ta 1988-ci ilə qədər Daşkəsəndə böyük vəzifələr tutub, hətta ikinci katib də olub. Hə, bir də yazılır ki, Asmik arada Sedrak Koçaryan adlı bir əlilə əre gedib və oğlunu da onun adına saldırıb.

İndi bu, nə dərəcədə inandırıcı söhbətdir, bunu Məcid və Əli adlı müəllimlərin qohum-qardaşları, Daşkəsən camaatı, bir də təbii ki, sağdırsa, Asmik açığı özü bilər.

Razılaşmaq ki, maraqlı söhbətdir - o qədər inandırıcı olmasa da. (Hərçənd niyə olmasın, o illərdə minlərlə vəzifə adamının bu sayaq macəraları olurdu, əksər dövlət idarə və müəssisələri katibə, mühasib, "kadr-otdel" işləyən asmiklərlə, onların "zavxoz" işləyən ərləri sedraklarla, anbardar qardaşları serojlarla doluydu).

Hətta bu, sırf Paşinyan tərəfdarı olan adamların Koçaryana qarşı başladığı qara piar kampaniyasından ibarət olsa da, bizim Feysbuk iştirakçılarının geniş müzakirəsi üçün əla material idi. Fəqət fikir verən olmadı. Nəticədə gül kimi mövzu murdar olub getdi. Eybi yox, ara sakitləşəndə bu mövzuya yenə qayıtmaq olar. Sadəcə, mat qalmalı işdir ki, bizim istifadəçilər belə lirik-romantik-erotik-satirik mövzuları qoyub siyasətdən yazan deyildi, nə oldu birdən-birə...

O gün məşhur rejissor Karen Şaxnazarov kişi kimi boy-nuna almışdı (videosu da vardı) ki, ulu babası Məlik Şahnəzərov Şuşanı tikən azərbaycanlılardan biri olub. Bu, 200 il əvvəl söhbəti olduğuna görə güman ki, o qədər müzakirə olunmayacaqdı, amma Asmikin cavanlılığını görənələr "yada düşər xatirələr" silsiləsindən müzakirəyə qoşula bilərdilər. Heyf...

Azərbaycana qarşı separatçılıq edən, "Tolışi Sədo" qəzetinin baş redaktoru Fəxrəddin Aboszadənin Rusiyada həbs edilməsindən 4 ay ötür.

Onun həbsindən sonra Azərbaycanla ekstradisiyası üçün dərhal hərəkətə keçən Azərbaycan tərəfi hələ ki, buna nail ola bilməyib. Rusiyanın bu məsələdəki ısrarlı mövqeyi haqlı olaraq Azərbaycan tərəfdə ciddi narahatlıq doğurmuşdur. Ekspertlər rəsmi Bakı

sibətinin göstəricisidir. Bu həm də Rusiyanın ikitərəfli münasibətlərdə səmimi olmadığını göstərir. Təəssüflər olsun ki, Fəxrəddin kimi şəxslər Rusiyada tək deyil. Təkcə Rusiyada deyil, MDB-nin bir çox ölkələrində, o cümlədən, Azərbaycanla yaxın dostluq əlaqələrinə malik olan Belarussda da belə şəxslər fəaliyyət göstərir, bölücülüyə çağırışlar edir, müxtəlif KİV-lər yaradır və bunu vasitəsilə təxribat xarakterli məlumatlar ya-

Fəxrəddin Aboszadənin Azərbaycana ekstradisiyası yubanır - səbəb

nın qətiyyətli tələbinin F. Aboszadənin ölkəmizə təhvil verilməsi ilə nəticələnməyini düşünürülər.

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı Rusiyanın bu məsələdəki mövqeyini qınadı: "Bu məsələ ilə bağlı Rusiyanın müvafiq qurumları Azərbaycana qarşı səmimi davranış nümayiş et-

Fəxrəddini ölkəmizə təhvil versin. Azərbaycan tərəfin gözlədiyi budur. Rəsmi Bakı öz üzərinə düşən vəzifəni yerinə yetirib. Azərbaycanın hüquq mühafizə orqanları bir daha rəsmi şəkildə müvafiq qurumlara müraciət etməli və bu məsələdə təkidli olmalıdır. Ümid edirəm ki, bu belədir. İstənilən halda bu məsələdə Rusiya tərəfindən çox şey ası-

mütləq təsir edə bilər. Faktiki olaraq Rusiyaya etimadsızlıq yaradır. Yüksək səviyyəli münasibətlərdə bu cür problemlər olmalı deyil".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli hesab edir ki, Fəxrəddin Aboszadə kimi şəxslərdən təzyiqlə vasitə kimi istifadə edilməsi mümkün deyil: "Belə şəxslərin Azərbaycanın ictimai rəyinə hər hansı bir for-

yırlar. Rusiyanın özündə də belə bir şəbəkə fəaliyyət göstərir. Bu şəbəkənin Ermənistanın xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqələri var. Fəxrəddin Aboszadə bu şəbəkənin sadəcə bir hissəsidir. Digər şəxslərlə qarşı bu cür addımların atılmasına çox böyük ehtiyac var. Çünki burada söhbət hansısa milli-mədəni fə-

Fəzail Ağamalı: "Onun verilməsinin qarşılığında Rusiya tərəfin istəyi ola bilər"
Elçin Mirzəbəyli: "Heç bir hüquqi maneə yoxdur"

dirmirlər. Əldə olunan razılığa uyğun olaraq addımlar da atırlar. Rusiya tərəfi açıq şəkildə hüquqi proseduraların həyata keçirilməsinə maneçilik törədir. Bu da bizdə təəssüf doğurmaya bilməz. Məlum olduğu kimi, onun haqqında cinayət işi açılıb. O, Azərbaycana təhvil verilməli idi. Uzun müddət keçməsinə baxmayaraq bunu Rusiyanın hüquq mühafizə orqanları həyata keçirmir. Bu da müəyyən narahatlıqlar doğurur. Görünür odur ki, Fəxrəddin və onun kimi şəxslərdən Azərbaycana qarşı yeri gələndə təzyiqlə vasitə kimi istifadə olunur. Çox istərdik ki, Rusiya Azərbaycanın ona bəsləmiş olduğu səmimi, mehriban qonşuluq və dostluq münasibətlərini özündə ifadə edən davranış ortaya qoysun. Hüquqi proseduraların həyata keçməsi üçün əldə olunan razılığın və rəsmi sənədlərin mahiyyətinə uyğun olaraq addımlar atsın, tezliklə

Rusiyanın müvafiq qurumları bu məsələnin həlli üçün üzərinə düşən vəzifələri və hüquqi proseduraları həyata keçirməlidir. Azərbaycan əminəm ki, bu məsələdə təkidli və kifayət qədər ardıcıl addımlarını atır, bundan sonra da atacaq. Mənə elə gəlir ki, Fəxrəddinin ekstradisiyasının qarşılığında Rusiya tərəfin nəse bir tələbi, istəyi ola bilər. Şübhəsiz ki, ekstradisiyasının gecikdirilməsi suallar yaradır. Azərbaycan istənilən halda dövlət maraqlarına uyğun şəkildə bundan sonra da addımlarını atacaq. Düşünürəm ki, Rusiya bir nəfərə görə Azərbaycana hər hansı bir ziyan gətirəcək addım atılmasına imkan verməyəcək, buna heç zaman razı olmayacaq. Son nəticəni gözləyək. Bu haqda indidən nəse söyləmək mənim üçün çox çətindir. Hər halda ekstradisiyasının uzanması yaxud ümumiyyətlə, alınması dövlətlərarası əlaqələrə

mada təsir göstərmək imkanları yoxdur. Belə təfəkkürlü insanlara Azərbaycanın bir parçası olan talışlar da çoxdan "yox" deyiblər, onları rədd ediblər. Onlardan ermənilər və Azərbaycanda etnik separatizmi stimullaşdırmağa çalışan güc mərkəzləri daha çox istifadə edirlər. İndiki şəraitdə onun Azərbaycana təhvil verilməsi üçün heç bir hüquqi maneə yoxdur. Çünki Rusiya ilə Azərbaycan arasındakı hüquqi sənədlər buna tamamilə imkan verir. Diqqət etsəniz görürsünüz ki, MDB çərçivəsində də qarışıqlıq olaraq belə əməkdaşlıq var. Bu və ya digər dövlətlər ərazi bütövlüyünə təhdid yaradan, terrora çağırış edən insanların təhvil verilməsində əslində problem yaşanmalı deyil. Əgər Rusiya tərəfi Azərbaycanın tutarlı argumentlərinə istinad edərək onu ölkəmizə təhvil vermirsə, bu artıq onun beynəlxalq hüquq normalarına olan münas-

aliyyətdən getmir. Söhbət Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə təhdid yaratmaqdan və ölkəmizdə qarışıqlıq yaratmaq cəhdlərindən gedir. Bu tipli insanların fəaliyyətlərinin stimullaşdırılmasında Ermənistanın xüsusi xidmət orqanlarının fəaliyyətinin bir neçə səbəbi var. Ermənistan Azərbaycana qarşı daim ölkəmizdə guya etnik dözümsüzlüyün olduğunu önə çəkir. Dağlıq Qarabağ və onun ətrafındakı rayonların işğalını ermənilər məhz bununla əlaqələndirməyə çalışırlar. Fəxrəddin kimi şəxslər vasitəsilə guya Azərbaycanda etniklərin hüquqlarının tapdalandığı məsələsinə gündəmə gətirməyə cəhdlər edilir. Bununla da torpaqlarımızın işğalına haqq qazandırılmasına cəhdlər olunur. Belə insanlara qarşı güc zəstətsiz mövqe sərgiləmək lazımdır".

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

"Baxış bucağı"

Deputat, Böyük Quruluş Partiyasının başkanı Fazil Mustafa kifayət qədər aktiv və fəal ictimai-siyasi xadimlərdən biridir. Onun aktual məsələlərə, cəmiyyəti narahat edən problemlərə operativ və özünəməxsus reaksiyaları daim diqqət cəlb edir. Bu mənada mətbuata sayğısını da nəzərə alsaq, Fazil bəylə həmsöhbət olmaq daim xoşdur. Gündəməimizdəki vacib məsələlərlə bağlı "Yeni Müsavat"a bugünkü müsahibəsini diqqətinizə çatdırırıq:

- Fazil bəy, Milli Məclisin payız sessiyasında fəal deputatlardan oldunuz, hətta parlament jurnalistlərinin rəy sorğusunda da bu fəallığınız təsdiqləndi. Özünü özünü kənardan baxanda necə qiymət verirsiniz, sizi narahat edən bütün məsələləri dilə gətirə bildinizmi? Qaldırduğunuz məsələlərə parlament rəhbərliyi və hökumətdən reaksiyalar sizi qane etdimi?

- Siz də daxil olmaqla parlament jurnalistlərinin bu dəyərləndirməsinə görə təşəkkürümü bildirirəm. Bununla yanaşı, qeyd etmək istəyirəm ki, mövcud parlamentdə potensialımın çox az hissəsini ortaya qoya bilirik. Bu, ilk növbədə Konstitusiyanın parlament funksiyasını məhdudlaşdıran normalardan irəli gələn bir durumdur. Siyasi alternativlik imkanlarının xeyli məhdud olması, faktiki olaraq müxalifətə fraksiya yaratmaq imkanının verilməməsi, qanunvericilik təşəbbüsü hüququnun dolayı yolla deputatların əlindən alınması bu fəallığın həddlərini xeyli daraldır. Yaxşı ki, heç olmazsa üç dəqiqəlik gündəliyin müzakirəsində danışmaq olur, biz də bu qısa müddətdə bir-iki aktual problemi dilə gətirmək fürsətini dəyərləndirməyə çalışırıq. Bütçə müzakirələri, hökumətin hesabatı və başqa məsələlərdə də təkliflərimizi səsləndirmək imkanı olur. Müəyyən təkliflərimizin istər parlament rəhbərliyi, istər də hökumət üzvləri tərəfindən nəzərə alındığını da söyləyə bilərik, ancaq sağlam müzakirə ortamı olarsa, bilik və təcrübəmizi daha səmərəli şəkildə ortaya qoya bilirik.

- Qış tətildə idman və mütaliyə vaxt ayracağımızı, başqa yerə getmək planının olmadığını demisiniz. Başqa yerə getməmək təsadüfən bölgələrimizdəki turizm obyektlərinin "od qiyməti" nə olması ilə bağlı deyil ki? Məsələn, siz aylıq məaşımla Azərbaycanın otellərini hansısa birində cəmi 4-5 gün qalmağı təsəvvürünüza gətirəndə nələr düşünürsünüz? Sizcə, bizdə qiymətlər niyə "ceyran belində"dir?

- İdman və mütaliə mənim xobbimdir, bunun tətilə birbaşa əlaqəsi yoxdur. Futbol, basketbol, bilyard və şahmat intensiv məşğul olduğum oyunlardır, mütaliə isə yemək-icmək və gəzməkdən daha ön sırada gəlir. Rayonlarımızda turizm üçün yeni infrastruktur yaradılsa da, hələ də qiymətlərin bahalılığı və xidmət mədəniyyətinin aşağılığı problem olaraq qalır. Digər tərəfdən, bu sferada mövcud olan inhisarçılıq elementləri də öz

mənfi təsirini göstərir. Türkiyə və İranla vizasız gediş-gəliş probleminin çözülməməsi də turizmin inkişafına müəyyən çətinliklər əlavə edir. Bu səbəbdən turistlərin əhəmiyyətli hissəsi qonşu ölkələri tərcih edirlər. Ümumilikdə isə rayonlara yolum düşəndə çox az hallarda otel tərcih edirəm, daha çox dostlarımızın evində qalırım. Bir-neçə günlüyə harasa ailəmə

sından, Qar qızın uydurma cazibəsindən daha çox, hər başlayan il üçün məhz xaricdə və xaricdə necə ortaqların sergiyələri əlavə edir. Bu səbəbdən turistlərin əhəmiyyətli hissəsi qonşu ölkələri tərcih edirlər. Ümumilikdə isə rayonlara yolum düşəndə çox az hallarda otel tərcih edirəm, daha çox dostlarımızın evində qalırım. Bir-neçə günlüyə harasa ailəmə

- Ölkədə yeni hərəkatın yaranması istiqamətində addımlar gözlənilir. Sizin partiya bu hərəkatda iştirak üçün da-

da: Rusiya var, ABŞ var, Minsk Qrupu var, beynəlxalq dəstək olmasa, qazanacağımız uzaqbaşı bir Lələtəpə olacaq! Ancaq mütətləq bir yol var ki, biz bunu tapıb bilmədiyimiz görə siyasətin diplomatiya və təşkilat koridorlarında baş girməklə boy göstəririk. Həmin çözümlə yolu bu məmləkətin hansısa bir filosofu, hansısa bir yazarı, hansısa düşünçü adamı tapmalıdır, siya-

qiyətləndirmək olar. Fikrimcə, İctimai Televiziya üçün də rəhbərlik dəyişikliyi uğurlu oldu. Bununla həm də Az.TV-nin də Arif Alışanovun mənfi obrazından qurtulacağına da ümid artır. Ümumilikdə isə yeni düşünçüyə sahib, sağlam reputasiyalı kadrların çoxalması, ölkədə islahatların real məzmun alınmasına təkan verəcəyinə inanıram.

kiləri keçiriləcək. Partiya olaraq seçkilərə hazırlaşırırsınız? Bəlkə eyni vaxtda Bakının böyük şəhər bələdiyyəsi, Bakı meri də seçilsə, daha yaxşı olardı. Siz necə hesab edirsiniz?

- Böyük Quruluş Partiyasının Seçki qərargahı daimi fəaliyyət göstərən orqandır. Hər bir seçkiyə hazır olmağa da bir partiya vəzifəsi kimi baxırıq. Bələdiyyə seçkiləri ilin sonu üçün nəzərdə tutulub, o vaxtdək seçki strategiyamızı bir daha dəqiqləşdirəcəyik. Bələdiyyələrin səlahiyyətləri çox az olduğuna görə seçkilərə üzvlərimizdə və tərəfdarlarımızda maraq yaratmaq çətin, ancaq bütün hallarda yerli təşkilatlarımızın olduğu bütün bələdiyyələrdə yer qazanmaq üçün seçki prosesinə qatılacağıq. Bakı Böyük Şəhər Bələdiyyəsinin, Bakı merinin seçilməsi ideyası tərəfimizdən dəfələrlə Milli Məclisdə səsləndirilib, lakin çoxluq tərəfindən dəstək görməyib. Bu model əksər ölkələrdə var, bizdə niyə laqeyd yanaşılır, doğrusu səbəbini tapa bilmirəm.

- Növbədənəkar parlament seçkilərinin keçirilməsinə zərurət varmı? Bununla bağlı xəbərlər kəsilir. Yeri gəlmişkən, eynilə növbədənəkar prezident seçkilərində də eyni vəziyyət yaranmışdı.

- Açıqı, bu kimi xəbərlərə rəsmi məqamların aydınlıq gətirməsi daha doğru olardı. Hakim partiya rəsmisinin açıqlamasına görə, seçkilər öz vaxtında keçiriləcək və növbədənəkar variantlar barədə düşünülür. Bu açıqlama mənə, spekulasiyalara yetəncə aydınlıq gətirdi. Növbədənəkar seçkinin olması cəmiyyətin sifarişindən asılıdır, bəlkə 6-7 aydan sonra belə bir sifariş yaranacaq, bunu proqnozlaşdırmaq imkanına sahib deyilik. Növbədənəkar prezident seçkiləri ilə müqayisə mənə, uğurlu sayılmaz. Çünki prezident seçkiləri Konstitusiyada referendum yolu ilə dəyişikliklərin tələbinə uyğun olaraq irəli tarixə keçildi, burada prezidentin səlahiyyət müddətinin uzadılması, birinci-vitse-prezident, vitse-prezidentlər institutunun təsis, prezidentə əlavə səlahiyyətlərin verilməsi ilə müşayiət olunan məqamlar vardı. Parlamentlə bağlı Konstitusiyada fundamental heç bir dəyişiklik olmadığına görə, növbədənəkar seçki üçün zərurət sayılan arqumentləri tapmaq da xeyli çətin.

- Bakıdakı yaşlıların bina tikintisi ilə bağlı qırılması, yaxud ağacların köçürülməsinə sizin münasibətiniz necədir?

- Bunun bir adı var, o da vəhşilikdir! Yaşlıların məhvinə, qida təhlükəsizliyinə biganə qalmağın nəticəsidir ki, son bir ildə onkoloji xəstəliklərin sayı böyük sürətlə, yəni 3 dəfə artıb! Xatırlayırınsınız, ötən il Yasamal rayonunda yüzə yaxın ağacın dibinə kimyəvi turşu tökmüşdürlər ki, qurusun! Belə bir vəhşiliyə görə kiminsə sağ və ya sol gözünün çıxarılmasının şahidi olmadıq. İndi şükür etməliyik ki, ağacları heç olmazsa adam kimi kəşib dəfn edirlər, turşu ilə yandırmırlar. İnsaf naminə dəyərləndirilməsi üçün də xeyli müsbət işlər görülür və ən azı təsəlli üçün səbəb var...

□ **Elsad PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

"Bunun bir adı var, o da vəhşilikdir!"

Fazil Mustafa: "Yaşlıların məhvinə, qida təhlükəsizliyinə biganə qalmağın nəticəsidir ki, onkoloji xəstəliklər 3 dəfə artıb"

"Gənc və yaxud qoca kadr anlayışı olmamalıdır, ağıllı, bilgili, əxlaqlı, peşəkar kadrlar irəli çəkilməlidir"

lə gedəndə də ayrıca ev kirayələməyə üstünlük verirəm.

- Fazil bəy, növbəti dəfə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü'nü qeyd etdik. Azərbaycanlılar həmrəydimi? Ümumi durum yaqın sizi də qane etmir. Vəziyyəti yaxşılaşdırmaq doğru dəyişməyə bizə nələr mane olur?

- Mütləq mənada dünyada hansısa xalqın həmrəyliyindən danışmaq absurddur. Çünki xalqlar ayrı-ayrı insan komponentlərindən ibarətdir və hər kəsin həmrəylikdən başqa, həm də həmrəy olmama haqqı var. Azərbaycanlıların da həmrəyliyi bir ideyadır, bir istekdir, bir hədəfdir. Bu, həm də hər başlayan il üçün yaxşı mənada bir xatırlatma xarakteri daşıyır. Sağlam düşüncəli azərbaycanlı Şaxta babanın hədiyyə torba-

vət alıbmı? Ümumən bu təşəbbüsü münasibətiniz necədir?

- Bu gün Azərbaycanın say-sız-hesabsız ilqimlərdən çıxışı üçün ilk öncə yeni rasional düşünçüyə ehtiyac var. Bu düşünçü cəmiyyətə aşılmaqda, hansısa təşkilatlanma modelinə etinasızlığın davamından başqa bir hal müşahidə etməyəcəyik. Vəxtilə Milli Müqavimət Hərəkatı, Bütöv Azərbaycan Birliyi yaradıldı, bu gün xatırlayan varmı? Qarabağ Azadlıq Hərəkatı illərdir var, imkanı yetən səviyyədə tədbirlər də keçirir, cəmiyyətdən arzulanan dəstəyi ala bilirmi? Yeni hərəkat fərqli nə deyəcək cəmiyyətə? Azərbaycanda Qarabağın azadlığının yolunu artıq siyasətçilər tapmaqda acizdirlər. Bəhanəmiz də orta-

sətçilər də buna real məzmun verməlidir, hərbiçilər də icra etməlidir. Qarabağ problemini kabinetlərdən çıxarıb millət düşüncəsinə transfer etmək lazımdır, millətin pafossuz, şikəstəsiz bir ideyasına çevirmək lazımdır, düşüncələr, müzakirələr real xilas yolunu hökmən göstərəcək. Bu səbəbdən də biz cəmiyyətin geniş təbəqələrinin dəstəkləməyəcəyi, insanlarımızda həssaslıq yaratmaq gücündə olmayan təşkilatlanma modellərinə maraq göstərmirik. Ancaq təşəbbüs göstərənlerin də səmimi niyyətlərini təqdir edərək, uğurlar arzulayırıq.

- Ölkəmizdəki islahatlarla bağlı gözləntiləriniz maraqlıdır... Vəzifələrə gənc kadrların təyin olunmasını necə qiymətləndirirsiniz? Yeni kadrlar bu istiqamətdə irəliləyişlərə nail olacaqlarmı?

- Mənim baxış bucağım belədir ki, gənc və yaxud qoca kadr anlayışı olmamalıdır, ağıllı, bilgili, əxlaqlı, peşəkar kadrlar irəli çəkilməlidir. Açıqı, bizim bəlkə də informasiya bolluğu içində hiss etmədiyimiz məşabədə ölkə prezidenti tərəfindən ciddi bir kadr islahatı gerçəkləşdirilir. Kənar müşahidəçi kimi deyirdim ki, tanıdığım qədr Səbəylə rayonuna icra başçısı təyin olunan Vüqar Zeynalov, Bakı şəhərinə icra başçısı təyin olunan Eldar Əzizov, Miqrasiya Xidmətinin rəhbəri Vüsal Hüseynov, Bakı Dövlət Universitetinin rektor əvəzi Firudin Qurbanov, Qida təhlükəsizliyi qurumunun rəhbəri Qoşqar Təhməzov layiqli və işgüzar keyfiyyətə sahib kadrlardır. Eləcə də indiki vergilər, təhsil, emək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirlərinin təyinatının uğurlu olduğunu söyləmək olar. Bu yaxınlarda Elnur Sultanovun enerjiyə nazirinin müavini təyin olunmasına çox sevindim. Onunla birlikdə konfranslarda, televiziya debatlarında olmuşam, çox bilgili və dürüst bir insandır, ölkə prezidentinin bu cür təyinatlarını ancaq müsbət

- Son iclasda Bakını tıxac bəlasından qurtarmağa çağırdınız. Amma Bakının yollarının çökməsi, yamaclarının sürüşməsi kimi bəlalər da var. Belə bir vəziyyət sizə nə deyir, paytaxtın bu kökə düşməsinə səbəb nədir? Doğrudanmı Bakının altından çay axır, doğrudanmı hansısa təbiət hadisəsi baş verir və sürüşmələrə səbəb olur?

- Bakı, sadəcə, məmur məsuliyətsizliyinin qurbanına çevrilməkdədir. Son illərdə həm modernləşən, yeni binalarla, yol qovşaqları ilə, parklarla zənginləşən bir şəhər, eyni zamanda gecəqondulaşmaya davam edən, tıxac probleminin adələşdiyi, torpağın ayaq altından sürüşdüyü bir şəhərə çevrilib. Təsəvvür edin ki, məsuliyətsizliyin ən böyük faktı ən çox yük götürən küçələrdən biri sayılan Cəlil Məmmədquluzadə - keçmiş Papanin - küçəsinin metro tikintisinə görə 6 ildir bağlı qalmasıdır və buna görə hansısa məmurun narahat olduğunu sezmirsən. Ümumiyyətlə, metro tikintisi acınacaqlı durumdadır, şəhərdə müstəqil xətti olan alternativ nəqliyyat yoxdur. İctimai nəqliyyatın dinamosu sayılan avtobuslar digər minik avtomobilləri ilə birlikdə eyni tıxacda taxılaraq vətəndaşları vaxtında təyinat yerinə çatdırı bilmirlər. Tramvay xətti məsuliyətsizlikdən yox edildi, trolleybus yox, metroda da havalandırma sistemi bərbad gündə. Taksi xidməti də xətotik durumda, əhalinin də xeyli hissəsi minik avtomobili ilə hərəkətə üstünlük verirsə, durumun qəlizliyi tam anlaşılır. Allahın yağışından, qarından hamı zövq alır, bizsə qorxuruq ki, yenə tıxaclar başlayacaq. Ölkə prezidenti son günlər nəqliyyat sferasının tənzimlənməsi ilə bağlı çox ciddi addımlar atdı, ümid edək ki, bu istiqamətdə ciddi müzakirələr aparılmaqla vətəndaşın vəziyyətini yüngülləşdirəcək işlər görülməkdir.

- Bu il həm də bələdiyyə seç-

Mühərrikə ehtiyac yoxdursa...

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Bələ müdrik fikir var, deyir reklam ticarətin mühərrikdir. Doğrudan da reklam nəinki ticarət, iqtisadiyyatın bütün sahələri üçün hərəkətverici qüvvədir. Bazar iqtisadiyyatında reklamsız hər hansı məhsulu satmaq, çalışdığın sahəni qabağa aparmaq faktiki mümkünsüzdür. O üzdən dünyanın böyük şirkətləri reklam kampaniyalarına bəzən milyardlarla dollar sərf edirlər. Məsələn, 2011-ci ildə (internetdə qarşıma ilk bu çıxdı, düşünürəm yeni rəqəmlər də fərqlənməz) **Ko-ka Kola** firmasının reklam xərci 3 milyard 256 milyon dollar olub. Həmin il **Apple** reklama 933 milyon dollar, **Maykrosoft** isə 1 milyard 900 milyon dollar xərcləyib. Bəyən bunlar dəli olublar? Pullarını çölə tökürlər? Yox. Özünü hər gün göstərməlisən. Rəqabət şəraitində daim yeni üsullarla bəzənib-düzənib millətin qarşısına çıxmalısan. Əks halda udzarsan.

Nə üçün bunları yazıram? Fikir versəniz bizim ölkədə reklam bazarı həm məzmun, keyfiyyət, həm statistika, say baxımından olduqca kasaddır. Bu, iqtisadiyyatda rəqabət mühitinin olmadığını göstərən önəmli indikatorlardan biridir. Hər sahə monopoliya altındadırsa, bazar iqtisadiyyatı, liberal marketing və menecment yoxdursa, gəlirlər əsasən dövlət sektorunda (həm rəsmi, həm qeyri-rəsmi anlamda) cəmlənib, nəyi reklam edəcəksən? Kiminlə yarışacaqsan? Ehtiyac yoxdur. Birincisi, ziyana düşmək qorxusu, uduzmaq həyəcanı sifirin altındadır, çünki onsuz ziyan eləyən dövlət büdcəsindən dotasiya alacaqsan. İkincisi, sənin bazarda itirdiyin yer elə özün başqa adla girecəksən. Mən keçən il bir supermarketimdə eyni firmanın altı müxtəlif adla satışa çıxardığı günəbaxan yağı saymışdım. Guya bu yolla bizdə bazar iqtisadiyyatı, fərqlilik, rəqabət nümayiş etdirilir. Gülməlidir. Uşaq başı aldatmaq.

90-cı illərdə, lap elə 2000-lərin əvvəlində bizim iqtisadiyyatda pul indikindən az olsa da, neft gəlirləri hər yeri doldurub qaraltdırsa da reklam bazarı bundan zəngin idi. Yadıma gəlir, 1998-ci ildə çalışdığım müxəlif qəzet Bakıdakı reklam sergisində iştirak edirdi və biz reklam tərəfdaşımız olan şirkətlərin adlarını (orada xeyli transmilli şirkətlə yanaşı yerli sektor da təmsil olunmuşdu) bir tabluya yazmışdıq. Yerləşdirmək çətin olmuşdu. İndi kimə desən inanmaz: 110 şirkət... Nağıl kimi gəlir. Nağıllar dünyasında yaşamış, xəbərimiz olmayıb.

Məhz rəqabət və başqa iqtisadi faktorlar reklam bazarında yaradıcılığı da inkişaf etdirirdi. Çəkilən reklam rolikləri az qala qısa filmləri xatırladırdı. Məsələn, bir mobil rabitə şirkətinin bazara "Hüddüdləri aşacaqsınız! -Axı necə?" sloqanı, qazlı su içib qatırı saxlayan adam, "Aytənin ayrobikası", həttə bir qədər sonrakı dövürün "O hər şeydə atasına oxşamaq istəyir" reklamı və sairə maraqlı işlər idi. İndi gələn görək son 5 ildə hansısa yadda qalan reklam görmüşükümü? Belə reklamlar nə internetdə, televiziya, nə də küçədə rastımıza çıxmır. Sözləşmə, bizdə 2017-ci ildə hətta Dövlət Reklam Agentliyi də yaradılıb. Bu ADRA-nı yaratmaqda məqsəd küçə reklamlarını satmaq üçün vahid mərkəz yaratmaq olsa da, mənəcə adı bizdəki vəziyyəti əks etdirir. ADRA-nın öz brendi isə 30-cu illərin sovet kolxoz plakatlarını xatırladır.

Yeni il öncəsi internetdə qarşıma bir reklam çıxmışdı. Orada evə elçi gəlirdi, elçilər ağzını açmamış ata qızını verirdi, deyirdi şirinçay gəlsin. Sən demə dükan faizsiz kredit kampaniyası keçirir, ata da tələsir ki, qızı versin, cehizi tez ala bilsin. Təsəvvür edin. Məncə bu, insana, qız uşaqlarına hörmətsizliyin ən həyasız nümayiş üsullarından biri idi. Ata heç maraqlanmır bu gələn tiplər hansı yuvanın quşudur. Təki cehiz alma kampaniyasına düşsün. Elə bil qızı kreditlə əvə verirdi.

Yaxud, buna mən özüm qulaq asmamışam, bir dost danışmış, deyir radioda reklam gedirdi, er boru ilə nəse qayırır, arvad da deyir Allah atana rəhmət eləsin. Ər deyir sağ ol, arvad isə deyir sənənin atana rəhmət oxumurdum ki, borunu istehsal edən şirkətin müdirinin atasına rəhmət oxuyurdum. Mən təsəvvür etmək istəmirəm hər hansı orta statistik azərbaycanlı ailəsində o er o boru ilə həmin arvadın başına hansı oyunu açardı.

Müqayisə üçün fərqi göstərirəm. Eyni vaxtda bir beynəlxalq bankın reklamına rast gəlirik. Ana mətbəxdə iş görə-görə noutbukda, onlayn dükanla körpələrinə paltar seçir. Bu zaman uşaqlar ağlayır, hərəsini bir əlində qucağına alır, o anda bankın hesabında alışı təsdiq düyməsini basmaq lazım gəlir və... düyməni burnu ilə basır. Gözəl, optimist duyğular oynadan maraqlı bir reklam çarxı idi. Çünki azad bazar mühitində yaranmışdı.

Rusiya Ermənistanı satdığı təbii qazı bahalaşdırdı. İrəvan yanvarın 1-dən qaza görə artıq hər min kubmetr üçün 150 yox, 165 dollar ödəyir. Bu, o deməkdir ki, tezliklə bir sıra malların və ərzaq məhsullarının qiyməti qalxacaq. Düşmən ölkədə əhalinin təxminən yarısının yoxsulluq içində yaşadığı nəzərə alınsa, istisna deyil ki, baş nazir əvəzi Nikol Paşinyan öz hakimiyyətini qorumaq və diqqəti daxildəki problemlərdən yayındırmaq üçün ölkədə anti-Rusiya ovqatının bir az da qızışmasına rəvac verəcək.

Nəzəri cəhətdən İrəvanın İrandan daha ucuz qaz almaq variantı var. Ancaq sırf nəzəri cəhətdən. Çünki söhbət bir yandan, Rusiya təmsalında siyasi əngəldən gedirsə, ikinci

İrəvan üçün Azərbaycan-Türkiyə yolu: xilas formulu...

Paşinyan "şok terapiyası"na gedəcəkmi? Rusiyanın Ermənistanı saxlamaq "xərcləri" artır, ABŞ-ın küncə sıxdığı İran isə İrəvana nisvə heç nə vermək istəmir; inqilabçı baş nazirə tanınan zaman və möhlət bitmək üzrədir...

yandan, maliyyə problemi mövcuddur. Çünki Rusiyadan fərqli olaraq, İran Ermənistanı nisvə qaz verməyə, gözləməyə hazırlaşmır. Onun pulunu vaxtında ödəmək lazım gələcək.

"Nikol Paşinyanın qarşısında indi öz hakimiyyətini möhkəmlətmək vəzifəsi durur. Bundan ötrü isə o, Ermənistanın üzvlüyündən çıxmaq istəyir. Ancaq pulu haradan tapmaq, eger ölkə iqtisadiyyatı ağır vəziyyətdədirsə? Üstəlik, Paşinyanın özü belə görünür, yaxın bir neçə il üçün iqtisadiyyatın inkişafı üçün "yol xəritəsi" hazırlamayıb".

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bunu Azərbaycan əsilli rusiyalı politoloq Fərhad İbrahimov İrəvanın bahalaşan Rusiya qazına İran qazı qismində alternativ axtarmasının mümkünlüyünə münasibət bildirirrkən deyib. Politoloqa görə, Paşinyan ya başa düşmür, ya da anlamaq istəmir ki, Ermənistan faktiki, izolyasiya vəziyyətindədir və suveren dövlət deyil. "Uzaqgörən siyasətin aparılmaması nəticəsində Ermənistanın iqtisadiyyatı da suveren deyil. Ona görə də İrəvan şərt diktə edə bilməz və o, qaz məsələsində ya Rusiya güzəştə gedənə kimi bazarlıq eləməlidir, ya da İrana mürcüət etməlidir", - deyə o qeyd edib.

İrəvanın bu məsələdə mövqeyinə gəlincə, siyasi şərhçi deyib ki, iranlılar hələ Serj Sarkisyan və Robert Köçeryan dönəmlərində dəfələrlə erməni tərəfinə qaz sferasında fəal əməkdaşlıq təklif ediblər, ancaq ermənilər Moskva-İrəvan münasibətlərinə görə bu məsələyə toxunmamağa çalışıblar. "İndi - Rusiya-Ermənistan münasibətlərinin aydın olmadığı dövrdə İran yenidən erməni

tərəfinə qazla bağlı təklif verib. Ancaq burada bir nüans var. Məsələ ondadır ki, İran Ermənistanın uzunmüddətli qaz borclarına dözməyəcək - hansına ki, Rusiya dözdür. Ona görə də Paşinyanı çox mürəkkəb seçim gözləyir: ya Moskva ilə əməkdaşlığa davam etmək, ya da İrandan qismən ucuz qaz almaq, lakin pulunu vaxtında ödəmək. Ancaq pulu haradan tapmaq, eger ölkə iqtisadiyyatı ağır vəziyyətdədirsə? Üstəlik, Paşinyanın özü belə görünür, yaxın bir neçə il üçün iqtisadiyyatın inkişafı üçün "yol xəritəsi" hazırlamayıb".

Bu arada Ermənistanın 2018-ci ili daha ağır iqtisadi və demoqrafik problemlərlə başa vurduğu məlum olub. Statistik hesabatlardan aydın olur ötən il iqtisadi sahədə 10,3 faiz, kənd təsərrüfatı sahəsində 8,3 faiz azalma müşahidə olunub. Xarici borc büdcəni iki dəfə üstələyərək, 17 milyard dollara çatıb və 2019-cu ilin sonuna kimi onun 7,5 milyard dollar təşkil edəcəyi gözlənilir. Son bir ildə əhali 15 min nəfərə yaxın azalıb.

BMT-nin hesabatında deyilir ki, demoqrafik göstəricilərin aşağı düşməsi səbəbindən yaxın gələcəkdə Ermənistan əhalisinin sayı 1 milyon 300 min nəfər azalacaq. Hazırda miqrasiya Ermənistanın ən ağır problemi. Ölkəni tərk edənlər arasında gənclər üstünlük təşkil edir. Ən əsası, bu neqativ proseslər 8 may "məxməri inqilabı"ndan sonra da davam edib. Demək, Paşinyan və komandası vəziyyətin xilasını üçün neinki uğurlu "yol xəritəsi" tapmalıdır, eyni zamanda "şok terapiyası"na qərar verməlidir. Təbii ki, əsas enerji daşıyıcılarının, özəlliklə qazın bahalaşmasına imkanı verməmək şərti ilə...

"Erməni iqtisadiyyatı üçün rus qazının qiymətinin qaldırılması məsələsinə İrəvan Rusiyanın Ermənistanı təqdim etdiyi müdafiə xidmətlərinin qarşılığının ödənişi kimi baxmalıdır". Belə bir maraqlı fikri isə axar.az- a açıqlamasında belorus politoloqu Mixail Malaşa deyib. Politoloqa görə, əks təqdirdə Rusiya üçün Ermənistanı Azərbaycandan qorumağın mənası olmazdı.

"Qaz tədarükünə görə tarifləri qaldırmaq Rusiya, sadəcə, özünü müdafiə üçün təqdim etdiyi xidmətlərin dəyərini artırmaq qərarı verib. Rusiya üçün Ermənistanın praktik olaraq başqa heç bir marağı yoxdur və İrəvana başqa bir şey təklif edə bilməz. Təkcə Ermənistanın yox, Belarusun da Rusiya ilə qaz tarifləri ilə bağlı problemi var. Bu, onu göstərir ki, Rusiya artıq öz mütəfiqləri ilə mütəfiqliy mərağ göstərməyə çalışmır. Belə şəraitdə Azərbaycan üçün Qarabağ probleminin həlli istiqamətində şans yaranır", - deyə o bildirib. Onun sözlərinə görə, Ermənistanın bu problemləri həll etməsi üçün ümumiyyətlə, qazdan tam asılılığı aradan qaldırılmalıdır: "Ancaq erməni rəhbərliyinin hələlik qaz asılılığında çıxmaq təşəbbüsü yoxdur".

Ekspert hesab edir ki, Ermənistanın hazırkı hakimiyyəti ölkəni texniki baxımdan inkişaf etdirmək yerinə, özünü avantüralara salıb: "Erməni hökuməti avantürə apararaq, Rusiyadan özünü hərbi baxımdan asılı vəziyyətdə qoyur və ona bunun üçün ödəniş edir. Hətta Qərblə yaxınlaşmaq belə tam həyata keçməyəcək. Qərb bu yaxınlaşma qarşılığında İrəvanı Azərbaycandan hansısa formada qoruyur. Ancaq aydın deyil

ki, ermənilər amerikalılarla bunun qarşılığında nəylə hesablaşacaqlar. Bu geosiyasi nöqtə amerikalılar üçün maraqsızdır. Belə ki, bu bölgənin yaxınlığında NATO üzvü olan Türkiyə var. Avropallara isə Azərbaycanın neft və qazı maraqlıdır. Qərb üçün ümumilikdə geosiyasi baxımdan Azərbaycan Ermənistanın daha dəyərli. Məhz Azərbaycan Rusiya ilə İran arasında bağlıdır. Qərb İrəvana görə Bakı ilə münasibətlərini pisləşdirməyəcək".

Paşinyanın siyasi taleyinə gəlincə, hələlik ona qarşı Ermənistanı təzliklə güclü etirazlar gözlənilir. Çünki narazı kütlənin əksəriyyəti Nikola hələ ki etimad bəsləyir. Lakin etimad qarın doymur. Əksər analitiklərə görə, Paşinyana ayrılan etimad limiti də, vaxt da tamama yetmək üzrədir. Erməni toplumu ondan, nəhayət, daxili və xarici siyasətdə real nəticələr gözləyir.

Yeri gəlmişkən, sabah - yanvarın 8-də Paşinyanın inqilab nəticəsində hakimiyyətə gəlişinin 8 ayı tamam olacaq. Bu müddətdə Ermənistan əhalisinin güzəranında yaxşıya doğru ciddi dəyişiklik baş verməyib. Üstəgəl, əsas enerji daşıyıcılarından olan təbii qazın qiymətinin artması cəmiyyətdə məyusluq və təlaş yaradıb.

Şübhəsiz ki, yaxınlarda əhalini durumunda real irəliləyişlərin olmasından, bundan yeni hakimiyyətə qarşı müxəlifət, pusquda duran Qarabağ klanı dərhal yarılanmağa çalışacaq. Qarabağ klanının Moskvaya bağlı olduğu nəzərə alınarsa, demək, Moskva da hərəkətə keçə bilər. Bəlkə də artıq keçib.

Beləliklə, Ermənistan üçün şimal yolu getdikcə daha böyük təhlükə vəd edir. Çünki Moskva ucuz qazı, ucuz silahı boşuna vermir, vassal tabeçiliyi qarşılığında verir. Cənubda isə İrəvanla əməkdaşlıq perspektivi yox kimidir. Üstəgəl, ABŞ-ın Tehrana qarşı sanksiyaların səbəbindən İrəvanla sıx əlaqələr Vaşinqtonun qəzəbinə tuş gəlmək riski yaradır. Qalır ən əlverişli və etibarlı Azərbaycan-Türkiyə yolu. İrəvanın xilas formulu da elə bu yolla bağlıdır. Seçim Paşinyanıdır...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Rusiya, İsrail, Türkiyə, Ukrayna və Belarus Azərbaycanın silah aldığı ölkələrdir. Azərbaycan bu coğrafiyanı genişləndirməyə çalışır.

LORA operativ-taktiki raket kompleksi, T-90 tankı və s. aldığımız ən yeni silah və hərbi texnikadır.

Hələlik, hesabat açıqlanmayıb. Adətən yay aylarında hansı ölkə ilə nə qədər silah ticarəti döv-

avadanlıqlar, anti-dron sistemləri alınıb".

R.Süleymanovun fikrincə, Azərbaycan 2019-cu ildə silah alışımda Qərb texnologiyasına və Belarusa üstünlük verəcək: "Belarusun jestləri hamıya aydındır.

alınması üçün müqavilə imzalanması gözlənilir. Həmçinin, artilleriya vasitələrinin alınmasını da görə bilərik.

İsrailə mövcud kontraktların davamı gözlənilir. Bu il yeni siyahıda Pakistanın adını görə bilərik.

"Azərbaycan 2019-da Qərb və Belarus silahlarına üstünlük verəcək"

Hərbi ekspert: "Bu il siyahıda Pakistanı da görə bilərik..."

Azərbaycan Rusiyadan aldığı silah qədər İsraildən də silah alır. Politoloq Elxan Şahinoğlu bu faktı açıqlamışdı. O, həmçinin deyib ki, son illərdə Türkiyədə hərbi texnikanın istehsalı artıb.

Türkiyədə istənilən silah növü və hərbi texnika istehsal olunur. Ona görə də Türkiyə Azərbaycana daha çox silah sata bilər. Bu, Azərbaycan üçün də vacibdir.

Çünki Türkiyə NATO ölkəsidir və istehsal etdiyi silahlar yüksək standartlara cavab verir. Bəs, Azərbaycan 2019-cu ildə hansı ölkələrdən silah idxalına üstünlük verməlidir?

"AzeriDefence" jurnalının baş redaktoru, hərbi ekspert Rəşad Süleymanov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, 2017 və 2018-ci illərdə Azərbaycan silah ticarəti elədiyi əsas yeri Belarus tutub: "Operativ taktik raketlər, kalibrli toplar, radio-elektron mübarizə vasitələri alınıb. "Polonez" uzaq mənzilli yayılım atəşli reaktiv sistemləri,

riyyəsinin olduğu məlumat verilir, onda rəqəmlər daha dəqiq olur". Ekspertin sözlərinə görə, Azərbaycanın silah idxalında ikinci yer İsraildədir: "İsraildən silah optik sistemləri alınıb. Müəyyən səbəblərdən Rusiyadan silah alış azalıb. Amma Türkiyə ilə silah ticarəti artıb. "Tasmus" şirkətindən raket sistemləri, müşahidə

Cənab prezidentin Belarusa səfərində memorandum imzalandı. "Polonez" sistemi üçün əməkdaşlıq davam edəcək. Eyni zamanda hava hücumundan müdafiə sistemləri ilə bağlı əməkdaşlıq olacaqdır.

2019-da Türkiyə istehsalı olan yeni aviasiya vasitələrinin

Azərbaycanla Pakistan arasında döyüş təyyarələri alınması üçün müqavilə imzalana bilər".

Xatırladaq ki, "Global Fire Power" in 2017-ci il cədvəlinə əsasən, hərbi gücünə görə ölkə reytingində Azərbaycan 58-ci, Ermənistan isə 93-cü yeri tutub.

Həmçinin, hazırda Azərbaycanda Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin tabeliyində olan müəssisələrdə 1100 nəvə yaxın müdafiə təyinatlı məmulatlar buraxılır.

Ölkəmiz müxtəlif növ atıcı silahlar və yaxın döyüş vasitələri, artilleriya alətləri, zirehli texnika, o cümlədən müxtəlif aviasiya bombaları, pilotsuz uçan cihazlar, atıcı silahlar üçün döyüş ləvazimatları, kiçik kalibrli avtomat tapançalar, optik cihazlar, müasir raket quraşdırıcıları və digər məhsullar: gizlənmə dəsti, qumbaraatan, minalar, NATO standartlarına cavab verən tapançalar istehsal edir.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Ermənistan qərarlarına tüpürdüyü BMT TŞ-yə üzv olmaq istəyir - nonsens

Əhəd Məmmədli: "Ermənistanın bu vəzifəyə seçilməmək şansı daha böyükdür"

Ermənistan BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına (TŞ) qeyri-daimi üzv olmağın xeyallarını qurur. Bununla bağlı bir neçə gün öncə Ermənistan xarici işlər naziri vəzifəsini icra edən Zöhrab Mnatsakanyan ölkənin İctimai Televiziya kanalına verdiyi müsahibəsində fikirlər səsləndirib. O, ölkəsinin BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvlüyünə namizədliyini irəli sürəcəyini bəyan edib və oktyabr ayında belə bir şans yarana bilər.

Xatırladaq ki, 2011-ci ildə BMT Təhlükəsizlik Şurasına keçirilən seçkilər zamanı namizəd ölkələr sırasında olan Ermənistan Azərbaycanla mübarizədən qorxaraq seçkilərə az vaxt qalmış namizədliyini geri çəkdi. Azərbaycan isə digər namizəd ölkələr olan Sloveniya və Macarıstanı geridə qoyaraq BMT Təhlükəsizlik Şurasının 2012-2013-cü illər üzvü seçildi.

Digər tərəfdən, hər kəsə məlumdur ki, BMT TŞ-nin Azərbaycan torpaqlarını işğal edən Ermənistanın bu əraziləri boşlatması ilə bağlı 4 qətnaməsi var. Bu günə qədər təcavüzkar ölkə bu qətnamələrin heç birinə əməl etməyib. Ekspertlər ermənilərin Azərbay-

can torpaqlarından çıxmayacaqları təqdirdə Ermənistanın BMT Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzv olma xeyallarının dəfn olunacağını bildirirlər.

Politoloq Əhəd Məmmədli hesab edir ki, istənilən ölkə üçün BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvlüyü seçilmək mümkündür: "Çox ölkə bu statusda olub. Burada qeyri-adi heç nə yoxdur. Dünyanın ən kasıb ölkələrindən sayılan Eritreyə belə bu statusda olub. Heç nəyi həll etməyən bir postdur. Ermənistan da bir dövlət kimi gec-tez bu siyahıya mövqədə olmaq istəyir. Qarabağla bağlı 4 qətnamə yerinə yetirməyən İrəvan ona görə BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına

qeyri-daimi üzvlüyünə namizədliyini irəli sürməyə hələ də təradüdü edir. Amma bilirsiniz Qarabağ məsələsinin həlli uzandıqca Ermənistanın BMT-nin TŞ-nin qeyri-daimi üzvlüyü artır. Qarabağ problemi həll ediləndikcə bu ərazilər də-yure də Azərbaycandan uzaqlaşır. Azərbaycan ərazi bütövlüyünün təmin edildikdən sonra Ermənistanın hər üzvlüyü bizim üçün o qədər də önəmli olmayacaq. Söhbət 12 ildən sonradan gedir. Əgər 12 ildən sonra Qarabağ Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olacaqsa - ümid edirik ki, belə də olacaq - onda Ermənistanın Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzvlüyünün bizim üçün heç

bir əhəmiyyəti olmayacaq. Yox, onda da Qarabağ işğal altında olmaqda davam edəcəksə, təbii ki, Ermənistanın BMT TŞ-yə üzvlüyü Azərbaycan üçün mənfi hadisə olacaq. Bu işğalçı ölkənin dünya tərəfindən növbəti dəfə sivil, hüquqi bir dövlət kimi tanınması demək olacaq. Azərbaycan üçün bütün problemlərin çıxış yolu Qarabağın azadlığından gedir".

Politoloq onu da qeyd etdi ki, Azərbaycan indidən Ermənistanın bu arzusuna heç cür mane ola bilməz: "Beynəlxalq siyasətdə ilk olaraq rəsmi Bakı üçün əraziləri işğaldan azad etmək məsələsi durmalıdır. Bunun isə ancaq bir yolu var - hərbi yol. Torpaqlarımız bizdə olmayana qədər vaxt ermənilərə işləyir. BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzvlük seçilmək çətin bir iş deyil. İrəvanın növbəsi gələndə düşmənlərimiz də bu beynəlxalq qurumun postuna seçiləcəklər. Rəsmi Bakı da bunu engeləyə bilməyəcək. Ona görə yenə də təkrarlayıram ki, bütün bu problemləri heç endirmək üçün Azərbaycan çox tezliklə ərazi bütövlüyünə qovuşmalıdır. Bu cür açıqlamaların indidən verilməsi daxili auditoriyaya oynamaq və Azərbaycanı qıcıqlandırmaqdır. Yeni erməni iqtidar xalqına 12 il əvvəl planlarını açıqlamaqla nəşə böyük bir iş gördüklərini göstərmək istəyirlər. Əslində bu, onu göstərir ki, Ermənistan özündən inamsızdır ki, bu məsələnin həll edilməsi üçün hələ 12 il də uzadıb. Ermənistan yaxşı bilir ki, indiki durumu ilə müqayisədə 12 ildən sonra onların BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzvlük seçilməsi daha real görünəcək. Çünki hal-hazırda Azərbaycanın bunun qarşısını almaq üçün müqaviməti daha çox olacaq. İndiki vəziyyətdə Ermənistanın bu vəzifəyə seçilməmək şansı daha böyükdür".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

ABŞ-ın Müdafiə Nazirliyində qalmaqal: istefa dalğası başlayıb

Trampın Suriya qərarına etiraz edən admiral istefa verdi

Donald Tramp ABŞ-ın Suriyadakı hərbi kontingentinin çıxarılacağını bəyan etdiyi günün ertəsi ABŞ-ın müdafiə naziri Cim Mattis tutduğu vəzifədən istefa verdi və prezidentə şok yaşatdı. Dəniz piyadaları korpusunun generalı, "Çilgün köpək" ("Mad Dog") ləqəbli, 68 yaşlı generalın gedişi ilə iş bitmədi.

Müdafiə Nazirliyinin yüksək vəzifəli daha bir admiral istefa verib. 2017-ci ilin yanvarından vəzifə başında olan Kevin Sviney Müdafiə Nazirliyinin Baş Qərargahının reisi idi. O, Cim Mattis istefasından düz bir ay sonra istefa qərarını açıqlayıb. Admiral istefa ərizəsində prezident Trampın adını çəkməyib.

BBC yazır ki, ABŞ-ın Müdafiə Nazirliyində və xarici siyasətində qeyri-müəyyənlik yaranıb. Problemin kökündə dayanan səbəb isə ABŞ prezidentinin Suriya ilə bağlı gözlənilməz açıqlamasıyla əlaqəlidir.

ABŞ-ın dövlət katibi Mayk Pompeo çərşənbə axşamı Yaxın Şərqi səfər edəcək. Səfər regiondakı Amerika bağlı dövlətlərin rəhbərlərini sakitləşdirmək məqsədi güdür.

Xatırladaq ki, prezident Trampın Suriya açıqlamasından sonra Müdafiə Nazirliyinin mətbuat katibi, xanım Dana Vayt da istefa vermişdi.

□ **Elbəyi HƏSƏNLİ,**
Musavat.com

Qazaxıstanda ermənilərə qarşı aksiyalar başladı

Gənc qazaxın qətlindən qəzəblənən insanlar küçələrə axışdı

Dünən - yanvarın 6-da Qazaxıstanın Karaqanda vilayətində minlərlə qazax küçələrə axışaraq etirazlara başlayıblar. Musavat.com erməni mediasına istinadən xəbər verir ki, buna səbəb 23 yaşlı qazaxın "Qədim Roma" restoranında öldürülməsidir. Çoxminlik yürüşü əks etdirən kadrlar BA-SE Youtube kanalında yayılıb.

Erməni mediası açıq etiraz etməsə də, bu aksiyaların Qazaxıstanda ermənilərə qarşı keçirildiyi şübhə doğurmur. Belə ki, gənc qazaxın qətlinə görə, bu ölkədəki erməni diasporunun 3 üzvü şübhəli sayılır. İzdihamlı aksiyaların öz məcrasından çıxaraq toqquşmalara səbəb olacağından ehtiyatlanan hökumət qabaqcadır tədbirlər görüb.

Belə ki, kadrlardan da göründüyü kimi, aksiyaların keçirildiyi əraziyə xüsusi təyinatlı qüvvələr gətirilib, həmçinin binaların üstünə snayperlər yerləşdirilib. Məlumatlardan bəlli olur ki, qətl hadisəsindən bir gün sonra sosial şəbəkələrdə videokadrlar yer alıb. Yüzlərlə qəzəbli qazax qətl olayına görə Qazaxıstanda erməni diasporunu günahlandırır. Elə buna görə də polis dərhal küçələri nəzarət altına alıb, qəzəbli kütlənin ətrafını "çəpərləyib".

Qazaxıstan mediası öz növbəsində xəbər verir ki, polis əməkdaşlarının operativ əməliyyat tədbirləri nəticəsində üç kişi həbs olunub. Onlar Malxasyan Torqom Manveloviç, Malxasyan Soxak Samveloviç və Nadirbekov Kair Xamiroviçdir.

Saxlanılanlar ağır cinayət əməli ilə bağlı şübhəli şəxs qismində tanınıb. Karaqanda şəhər məhkəməsi onların barəsində həbs qətimkan tədbiri seçib. Bundan əlavə, Karaqanda vilayətinin Departamenti Qururayın Narek barəsində axtarış elan edib. Az öncə Qazaxıstanda Ermənistan səfirliyi baş verənlərlə əlaqədar bəyanat verib, qətlə yetirilən gəncin ailəsinə başsağlığı verib, həmçinin sakitliyə çağırış edib.

□ **Musavat.com**

Yandırılıb-yaxanlar ölkəsi

Sevinc TELMANQIZI
s.qurbanova@gmail.com

Mən yazım, sizin də xəbəriniz olsun ki, azərbaycanlı qız Lana Atakişiyeva Berlin polisində komissar vəzifəsində çalışır və Almanyanın “ən çılğın polisi” qeyri-rəsmi titulu namizəddir. Almaniya mətbuatı bildirir ki, 30 yaşlı bakılı qız 15 il ərzində miqrantlıqdan Belin polisində komissar kimi yol qət edib.

Bunu oxuyan oxucularda pafoslu yazıçıları demişkən, göyqurşağı kimi hisslər toplusu yaşanır. Sevinc qürura, qürur utanca, utanc isə peşmançılığa qarışır. Məsələn, bir həmyerlinin, bir həmcinsinin Almaniya polis sistemində əldə etdiyi uğura sevinirsən. Yəni “bizimkilərin adı niyə hər zaman Türkiyədən, Dubaydan gəlsin ki” deyib haqlı qürur yaşayırsan.

Məlum, hər Allahın günü Türkiyədə öldürülən, döyülən, ən yaxşı halda boşandıqdan sonra uşağı əlindən alınan qadınların sorağını eşidir, onlar barədə yazırıq. İndi yüz ilin başında bizimkilərdən biri də bir Avropa ölkəsində komissar ola bilirsə, nə mutlu bizə. Amma niyə ən çılğın polis? Bax, dediyim o xəyal qırıqlığı bu mərhələdə qarışır işə. Çünki Lana qızımız (belə yazanda daha çox bizimki olur - müəl.) cazibədar, şou-biznes müxbirləri demişkən, “yandırılıb-yaxan” fotoları ilə tanınır, İnstagramda bu fotolarını paylaşır və sair. Bu da ona sözügedən ünvanı qazanmışdır. İşdimi bu indiki?

Əlimizə-üzümüzə bulaşdırmadan etdiyimiz normal heç bir iş yoxmu? Xaricdə ərə gedirlər, məlum olur ki, insan alverçilərinin əlinə düşüblər. Burda guya mübarizə aparılır, az keçmədən üzə çıxır ki, miqrasiya etmək üçün özlərinə sənəd yığırmışlar. Bu günlərdə NASA-da işlədiyini iddia edən bir qızıçığaz vardı sosial şəbəkədə. Fotolar, tərcümeyi-hal... hamısını paylaşmışdı. Bəxtimdən həmin günlərdə mən də Amerikada, üstəlik, NASA-nın yerləşdiyi Kaliforniyada, Silikon Vadisində idim. Görüşməyi təklif etdim, yerini öyrənməyə çalışdım. Yazdı ki, “ürəyim, mən sabah uçuram eee”. Elə bu yazılış tərzini xanımın nəşə şübhəli persona olduğuna işarə idi. Bir gün keçmədən dostlar ifşa etdilər, saxta profil yaratdığı üzə çıxdı. NASA deyirəm ağzımda, bizimkilər ora da əl atırlar.

Yeni təəssüflər olsun ki, orta hədd anlayışımız yoxdur. Ya ağız-burunlarını qırınıb, üstümüzə gələcəklər, ya da hansısa mövqelərə yüksəlib, orda dinc durmayacaqlar. Polis sistemində işə düzəlmisən, polisliyini elə də. Çılğınlıq nədir, yarıqılpaq fotolarla İnstagramda izləyici ovuna çıxmaq nədir? Gözləntin nədir axı?

Gözlənti demiş, xalqımız yenə dərin acılar içindədir. Nəymiş? Aktyor Tahir İmanovun guya bloqqer Mehman Hüseynovu müdafiə edən statusunun saxta olması, özünün bu barədə “mən qələt edib, belə söz deyərəm” tipli təkzibi millətimizi dərin xəyal qırıqlığına uğratmışdır. Bəs nə gözləyirdiz? Mən bu açıqlama yayılan ilk dəqiqədən bilirdim ki, onun saxta olması az keçmədən üzə çıxacaq. Söhbət manis tayfasından nəşə gözləntisi olmaqdan gəlmir ki. Biz o ümidlərimizi Azər Zeynalovun timsalında, 2003-cü ildə kəfenləyib, basdırmışdıq. Söhbət İmanovun kimliyindən gedir axı. Nə olsun ki, bir-iki dəfə Hacibala Abutalıbovu, Oqtay Əsədovu parodiya edib? Bu, onun azadlıq əşiqi olmasına dələlət edir? Siz nə bilirsiniz, həmin parodiyaları ilə nələr qazanıb, necə əlaqələr qurub? Adam hər Allahın fürsətində hakimiyyətə sadiq olduğunu deyir, təbliğat kampaniyalarında iştirak edir. O zaman bu nə uşaq sadələvhlüyü, konfet fabriki açıb da, manıdan konfet düzəltmək cəhdləri? Lənət şeytana, niyə hər kiçik bir yalanda da özünü qəhrəman düzəltməyə çalışırsınız? Qəhrəmansız olmur? Mütləq “ura” deyib, birinin arxasınca getmək lazımdı ki, o, sizi uçurumun astanasına gətirib çıxarsın?

Uçurumsa odur ki, Azərbaycanda ölənlərin 30.72 faizi pensiya yaşına (60 yaşa) çatmamış dünyasını dəyişib. Bu göstərici kişilər arasında 38.27, qadınlar arasında 22.11 faizdir. Müvafiq göstərici kənddə 27.41, şəhərdə isə 33.47 faizdir. Pensiya yaşını 65-ə çatdıranda isə Azərbaycan əhalisinin hər 5 nəfərindən 2-si təqaüd almadan dünyasını dəyişəcək. Əsl yandırılıb-yaxan mənzərə budur...

Azərbaycanda köhnəlmiş və təhlükəsizlik səviyyəsi aşağı olan avtomobillər dövriyyədən çıxarılacaq. Bununla bağlı məsələ “Azərbaycan Respublikasında yol hərəkətinin təhlükəsizliyinə dair 2019-2023-cü illər üçün Dövlət Proqramı”nda öz əksini tapıb.

Dövlət Proqramında təhlükəsiz nəqliyyat vasitələrinin təmin edilməsi məqsədilə nəqliyyat vasitələri üçün müasir texniki reqlamentlərin hazırlanması və tətbiqi, nəqliyyat vasitələrinə texniki xidmətin keyfiyyətinin artırılması, onların texniki vəziyyəti

Köhnə avtomobillər dövriyyədən çıxarılır, bəs köhnə avtobuslar?

Ekspert: “Azərbaycanda avtobus parkının yenilənməsinə ciddi ehtiyac var”

yətinə nəzarətin və texniki baxış qaydalarının təkmilləşdirilməsi, yeni texnologiyalardan istifadənin sürətləndirilməsi məqsədilə müasir təhlükəsizlik vasitələrindən və texnologiyalarından geniş istifadənin təşviqi, köhnəlmiş və texniki təhlükəsizlik səviyyəsi aşağı olan nəqliyyat vasitələrinin dövriyyədən çıxarılması planlaşdırılır.

Həmçinin yol hərəkəti iştirakçılarının təhlükəsizliyinin və yol şəbəkəsinin qorunmasının təmin edilməsi məqsədilə avtomobil yollarının layihələndirilməsi, tikintisi, təmiri və yenidən qurulması zamanı təşkilatlararası əlaqələndirmə, yolların istismarına nəzarət və təhlükəsizlik dərəcəsinin qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulub. Qeyd edilib ki, nəzərdə tutulan tədbirlər sırasında, yol hərəkətinin təşkili işinin, sərnişindəşmə və yükdaşıma fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, piyadalarnın, velosipedçilərin və yol hərəkətinin digər müdafiəsiz iştirakçılarına hərəkət təhlükəsizliyinin təmin edilməsi də var.

Uzun müddətdir ki, mətbuatda bir çox marşrut xətlərində avtobusların köhnə, istismara yararsız olması ilə bağlı məlumatlar verilir. Lakin buna baxmayaraq, hələ də xüsusilə Bakı kəndlərinə, qəsəbələrə gedən avtobuslar təmir edilmir, yenisini isə əvəz olunmur.

Bəs yuxarıda qeyd etdiyimiz proqram çərçivəsində avtobusların təmiri, yenisini əvəz olunması nəzərdə tutulurmu?

“Yeni Müsavat”a danışan nəqliyyat eksperti İlqar Hüseynov bildirir ki, proqram istismar müddətini başa vurmuş bütün nəqliyyat sektorunu əhatə edir:

“Azərbaycan nəqliyyat təminatını xarici dövlətlər hesabına edir. Ölkədə çoxyerlik avtobuslar istehsal edilmir. Xarici ölkədən idxal edilən avtomobillərin də buraxılış ilinə bağlı xüsusi məhdudiyət qoyuldu. İstehsal tarixi 2003-cü ildən köhnə olan avtomobillərin ölkəyə buraxılması faktiki olaraq yasaqdır. İllər keçdikcə, sistemdə yenilənmələr gedir və bu rəqəm də irəliyə olmaqla dəyişir. Sahibkarlar artıq yeni qaydalara özlərini adaptasiya edirlər. İllər ötdükcə təbii olaraq istifadədə olan nəqliyyat vasitələrinin istismarı da başa çatır. Sərnişindəşmədə parkların yenilənməsi məsələsi çox ciddi bir prosesdir. Bu proses Azərbaycanda problem olaraq qalmaqdadır. Düşünürəm ki, proqram daxilində müxtəlif xətlər üzrə sərnişindəşməni həyata keçirən şirkətlər də özləri üçün lazımı ölçüləri götürüblər. Yəni onlar da bilməlidirlər ki, parklarda yenilənmə edilməlidir. Bu məsələ ilə bağlı kifayət qədər müzakirələr

gedir. Lakin təəssüf ki, hələ də xeyli şirkətlər heç bir irəliləyişə doğru addım atmırlar. Hələ də şəhərdə köhnə avtobuslar şütüyür. Məsələ ilə bağlı Bakı Nəqliyyat Agentliyinin üzərinə böyük yük düşür. Bu qurum, dövlət proqramından irəli gələrək, sərnişindəşməyə şirkətləri qarşısında sət tələblər qoymalıdır. İstismarla bağlı konkret şərt və tələblər olmalıdır. Eyni zamanda avtomobillərin istər dizayn, istərsə də rəhətçılığı baxımından vaxtaşırı texniki baxışlar həyata keçirilməlidir. Belə olarsa tədricən ölkə daxilində olan köhnə avtobuslar tamamilə sıradan çıxarılacaq”.

Ekspert bildirir ki, proqramın şərtlərinə əməl edilməsi üçün nəzarət də olmalıdır:

“Tendensiya ondan ibarətdir ki, parkların yenilənməsinə ciddi ehtiyac var. Xüsusən də Bakı kəndlərinə və Sumqayıt istiqamətinə hərəkət edən ictimai nəqliyyat vasitələrinə diqqət edilmir. Bir vaxtlar kiçik mikroavtobusları yığırdırdılar. Ancaq hazırda onlar yenə də hərəkətdədir və sərnişindəşmə ilə məşğul olurlar. Onların hər biri xidməti həyata keçirən şirkətlərin nəqliyyat vasitələrinə diqqət edilmir. Bir vaxtlar kiçik mikroavtobusları yığırdırdılar. Ancaq hazırda onlar yenə də hərəkətdədir və sərnişindəşmə ilə məşğul olurlar. Onların hər biri xidməti həyata keçirən şirkətlərin nəqliyyat vasitələrinə diqqət edilmir. Məsələ burasındadır ki, bundan əvvəl də bir çox istiqamətlərdə dövlət proqramı qəbul olunub. Lakin bu proqramların icra

müddəti başa çatandan sonra monitoring zamanı məlum olub ki, nəzərdə tutulan fəaliyyətlərin icrasında kifayət qədər problemlər qalıb. Məsələn, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı strateji yol xəritəsi hazırlanıb. Lakin bu proqramın icrasına ilə bağlı qısa müddət üçün nəzərdə tutulan hədəflərdə ciddi dəyişikliyə nail ola bilməmişik. Əgər məsələyə bu cür yanaşarsaq, deyə bilərik ki, dövlət proqramının qəbul olunması hələ o demək deyil ki, bütün vəziyyət tam olaraq düzələcək. Sözsüz ki, burada vətəndaş cəmiyyətinin, mətbuatın nəzarəti olmalıdır ki, proqramın icrasına məsul şəxslər öz öhdəliklərini yerinə yetirməkdən yayınmasınlar”.

İ. Hüseynov söyləyib ki, nəqliyyat parkının yenilənməsi ilə paralel, yollarda da iş aparılmalıdır: “Yol infrastrukturunun təminatında ciddi inkişaf olmalıdır. Bakıda şəhərdaxili yolların böyük əksəriyyətində sistemli şəkildə işlər gedir. Küçə və prospektlərdə asfalt örtüyü yenilənib. Bakı kəndlərinin əksəriyyətində işə yollarla bağlı problem qalmaqdadır. Bakıdan Novxanı, Masazır, Mehdiabad istiqamətinə gedən yollar təmir edililib. Lakin Mehəmmədi, Ramana istiqamətində olan yolların təmirinə ciddi ehtiyac var. Düşünürəm ki, dövlət proqramı çərçivəsində yol infrastrukturunda da ciddi dəyişikliklər ola bilər”.

□ ƏLİ RAİS,
“Yeni Müsavat”

Bir qayda olaraq, hər ilin başlanğıcında Dağlıq Qarabağ ixtilafı ilə bağlı ekspertlər və siyasilər tərəfindən müxtəlif təxminlər səsləndirilir, gözləntilər dilə gətirilir. Builki proqnoz və gözləntilərin əsas özəlliyi isə Ermənistan'dakı inqilabi hakimiyyət dəyişikliyindən sonra problem ətrafında yaranan yeni situasiyadır.

Bu ay erməni baş naziri əvəzi Nikol Paşinyan 9 dekabr növbədənə parlament seçkilərinin nəticələrinə uyğun olaraq, öz hökumətini formalaşdıracaq. Yəqin ki, ondan sonra yeni iqtidarın Qarabağla bağlı bitkin mövqeyini görə biləcəyik. Paşinyan iqtidarı qarşısında duran qəliz məsələlərdən biri isə məhz Dağlıq Qarabağ konfliktinə bağlıdır.

Məsələ həm də ondadır ki, Nikolun öz sələfləri kimi bu konfliktə daha bir il uzatması heç də asan olmayacaq.

Çünki münaqişənin həllində real dönüş zamanı yetişib. Bunu həmçinin ABŞ-la Rusiyanın region uğrunda sərtləşən rəqabəti də dikte edir. Qarabağ məsələsində dönüş isə iki cür ola bilər: ya diplomatik həmlə hesabına verəcək, ya da Azərbaycan Ordusunun növbəti uğurlu həmləsi ilə 1 və ya 2 rayonun işğaldan azad edilməklə düşmənin ədalətli anlaşmaya gəlmək üçün fakt qarşısında qoyulacaq.

Ermənilərdən Gədəbəy istiqamətində təxribat

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində iriçaplı pulemyotlardan da istifadə etməklə dünən sutka ərzində atəşkəs rejimini 25 dəfə pozub.

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyindən verilən məlumata görə, Ermənistan Respublikası Noyembəryan rayonunun Voskevan kəndində və adsız yüksəkliklərdə, İcevan rayonunun Berkəber kəndində və adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Qazax rayonunun Kəmərlı, Qaymaqlı, Quşçu Ayırım, Qızılhacılı, Bala Cəfərli kəndlərində, Berd rayonunun Çinari kəndində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Ağdam, Əsrık Cırdaxan, Ağbulaq kəndlərində, Krasnoselsk rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Gədəbəy rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Çiləbürt, Ağdam rayonunun Baş Qərvənd, Qaraqaşlı, Şirvanlı, Yusifcanlı, Cəbrayıl rayonunun Nüzgar və Mehdiil kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy və Xocavənd rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə tutulub.

Qarabağ "düyünü" "ünü" açmağın ən asan üsulu - vasitəçilərsiz danışıqlar

Rusiya başda olmaqla həmsədr dövlətlərin regional maraqları konfliktin həllinə yox, uzanmasına xidmət edir; **politoloq**: "Ermənistan Azərbaycan və Türkiyə ilə düşmənçiliyi davam etdirdikcə..."

Aydındır ki, hansı yolun seçilməsi bilavasitə Ermənistanın yeni rəhbərliyindən asılı olacaq. Politoloqların bu xüsusda ehtimalları maraqlıdır.

Məsələn, Rusiya Zabitləri Ekspertlər Şurasının üzvü, hərbi ekspert Aleksandr Perenciyev hesab edir ki, Dağlıq Qarabağ konfliktinin həlli tək-cə siyasi-diplomatik yox, həm də intellektual prosesdir və prosesin bütün iştirakçıları çox güclü şəkildə beyinlərini işlətməli olacaqlar. Bu sözləri o, axar.az-a açıqlamasında deyib.

Onun sözlərinə görə, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı konfliktin həlli iki hissədən ibarət olmalıdır: "Birinci hissə keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinə heç vaxt daxil olmayan 7 rayonun azad edilməsi məsələsinə həsr edilməlidir. Fikrimcə, bu rayonlar beynəlxalq və ya regional oyunçuların nizamı təmin etdiyi demilitarizasiya zonası elan edilməlidir. Bu qüvvələrin nə olacağı ayrı məsələdir. Yəqin ki, onlar MDB, ATƏT və BMT himayəsi altında ola bilər. Diskussiya çərçivəsindən kənar qalmalı olan məsələ isə bu rayonların Azərbaycanın tərkibinə verilməsidir. Başqa bir variant kimi bu 7 rayona Azərbaycan parlamentinin qərarı

ilə xüsusi status da verile bilər. Sözsüz ki, 7 rayonun rəsmi Bakının idarəçiliyinə verilməsi beynəlxalq müşahidəçilərin iştirakı və beynəlxalq hüquq çərçivəsində baş tutmalıdır".

Ekspertə görə, konfliktin həllinin ikinci hissəsi birbaşa konfliktin həllinə həsr edilməlidir: "Burada ATƏT-in Minsk Qrupunun tərkibində Ermənistanla Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ konfliktinin həlli ilə bağlı birgə komissiya yaradılmasına baxılmalıdır. Bu komissiya problemin həlli üçün diplomatik və siyasi layihələrlə bərabər, iqtisadi layihələr də təklif etməlidir. Bu iqtisadi layihələr siyasi-diplomatik layihələrin əhəmiyyətini və gücünü möhkəmləndirməlidir".

Politoloq rəsmi İrəvanın kompromisə getməyə hazır olmadan belə bir yol xərəkətinə reallaşdırılmasının mümkün olmadığını da söyləyib: "Buna görə də güman edirəm ki, bu, yol xəritəsində siyasi yox, məhz iqtisadi komponent üstünlük təşkil etməlidir. Hər şeydən öncə erməni tərəfinin işğal etdiyi Dağlıq Qarabağ və yeddi rayon problemi iqtisadi əsaslarla (yəni siyasi yox, maliyyə-iqtisadi vasitələr burada əsas amil rolunu oynayır - A.P.) həll edilməlidir".

Ekspert əmindir ki, istənilən formatda - Cenevrə, Minsk, Soçi formatında - bu

məsələ ilə bağlı, sadəcə, danışıqların aparılması və Ermənistan-Azərbaycan münasibətləri sistemində konkret layihələr yaratmadan hansısa nəticə əldə etmək mümkün olmayacaq.

Söz yox ki, problemin ən yaxşı və optimal həll yolu Bakı və İrəvanın vasitəçilərsiz anlaşmasıdır. Çünki vasitəçi dövlətlərin münaqişədə öz maraqları var və bu maraqlar heç də Azərbaycanın və Ermənistanın maraqları ilə üst-üstə düşmür. Xüsusən də Rusiyanın öz mənafeyi naminə Qarabağ problemini uzatmaqda maraqlı olduğu sirr deyil. İşğalçı Ermənistan isə yanlış olaraq, illərdir Moskvanın regiondakı hərbi forpostu rolunu öz üzərinə götürüb, özünü Rusiyadan iqtisadi-siyasi və hərbi asılılığa salıb, Türkiyə və İranla sərhədlərinin mühafizəsini belə Rusiya hərbiçilərinə (FTX) həvalə edib.

Demək, yeni hakimiyyət Azərbaycanla dinc Qarabağ anlaşması üçün öncə bu asılılığı minimuma endirmək bərdə düşünməlidir. Sirr deyil ki, qərbpərəst Paşinyan hökumətinin ürəyindən bu keçir. Bəs Nikol buna cəhd edəcəkmi? Daxili və xarici şərtlər ona imkan verəcəkmi?

"Ermənistanın Rusiyanın qarmağından çıxmaq kimi bir imkanı yoxdur". Bu sözləri politoloq, deputat Rasim Musabəyov deyib. O, son günlər ekspert dairələrində Ermənistanın Rusiya ilə əlaqələri bərpa etməyə çalışması barədə gədən müzakirələrdə razılaşmayıb. "Ümumiyyətlə, Ermənistan Rusiyadan qopmayıb ki, ona da geri qayıtsın. Sadəcə olaraq, Ermənistanda hakimiyyətə qərbpərəst qüvvələr gəlib. Ancaq heç nə Ermənistanın Rusiyanın forpostu olması reallığını dəyişdirə bilməz. Ermənistan Azərbaycan və Türkiyə ilə düşmənçilik siyasətini davam etdirənə qədər Rusiyanın qarmağından çıxma bilməyəcək".

İrəvan üçün əsas problem də əslində Dağlıq Qarabağ məsələsi yox, elə budur - Azərbaycan və Türkiyə ilə davam etdirdiyi düşmənçilik siyasəti. Bu düşmənçilik aradan qalxarsa, onun fonunda Qarabağ "düyünü" asanca açıla və Ermənistan əsl inkişafa üz tuta bilər. O halda müharibə riski birdəfəlik aradan qalxar, sərhədlər və kommunikasiyalar açılar, bölgəyə çoxdan gözlənilən daimi sülh gələr, inteqrasiya prosesləri sürətlənər, Bakı və İrəvanın hərbiyə xərclədikləri böyük paralar sosial-iqtisadi ehtiyaqlara və layihələrə yönəldilər, nəhayət, Rusiyanın "ayağı" regiondan çəkilsin...

Üç ilə yaxındır ki, Amerikada həbsdə olduğu deyilən Rza Zərrab məsələsi öz həllini tapmır. Son zamanlarda isə bu məsələ, demək olar, dünya gündəmindən belə düşüb. Bütün bunlar ciddi suallara yol açır. Birləşmiş Ştatların İran əsilli Türkiyə vətəndaşından adı çəkilən hər iki ölkəyə qarşı təzyiqlə kimi istifadə etdiyi barədə fikirlər daha çox səslənməkdədir.

Hazırda onun Nyu-Yorkdakı həbsxanaların birində özəl bölmədə saxlandığı bildirilir. R.Zərraba qarşı münasibətin qəfil dəyişməsinin təsadüfi olmadığı vurğulanır. İrana qarşı tətbiq edilən beynəlxalq sanksiyalardan qeyri-qanuni yollarla yan keçməkdə ittiham olunan Zərrabın istintaq zamanı Amerika üçün vacib olan məlumatları bu ölkənin istintaq orqanına açıqladığı ehtimal edilir. Bu il R.Zərrab işinin yekunlaşacağı proqnozlaşdırılır. Onun azad edildikdən sonra nə qədər azad ediləcəyi yönündə fikirlər az səslənmir.

Sabiq dövlət müşaviri Qabil Hüseyinli məsələni "Yeni Müsavat" a bu cür şərh etdi: "Rza Zərrab məsələsi artıq Amerika üçün bəllidir. O, istintaqın ilk vaxtlarında istintaq apararıq orqanlarla əməkdaşlıq etməyə başladı. Bunun üçün həttə rəsmi formada razılıq ərizəsi təqdim etdi. Məhz onun söylədikləri əsasında Türkiyədən İrana uzanan valyuta əməliyyatlarının ümumi marşrutu müəyyənləşdi. Bu marşrutda da əsas tənzimləyici rol "Xalq Bank"ın oynadığı ortaya çıxdı. Nəticə etibarlı ilə bankın icraçı direktoru Hakan Atilla haqqında sanksiya verildi. Atilla da Amerikaya səfərlərinin birində həbs edildi. O, hazırda həbsxanadadır. Rza Zərrabla bağlı məncə, prokurorluq istintaqı yekunlaşdırıb. Çünki onun söylədikləri fikirlər əsasında ciddi dəlillər əldə edilib. Məsələ, İranın qızıl ehtiyatının Afrikadakı ölkələrdən birinin adı ilə Türkiyəyə gətirilməsi və həm Türkiyənin, həm də Sə-

Üç ölkəni üz-üzə qoyan Rza Zərrab işi niyə uzanır?

Qabil Hüseyinli: "Rza Zərrab Amerikanın əlində bir alətə çevrilib"

udiyyə Ərəbistanın qızıl bazarlarına xırd edilməsi, nəticə etibarlı ilə təxminən 80 milyard avro məbləğində valyuta ehtiyatının "Xalq Bank" vasitəsilə İrana transfer edilməsi haqqında ciddi faktlar əldə olunub. Bu işdə təbii ki, baş fiqur Rza Zərrabdır. Onun dedikləri əsas götürülür. Zərrabın, o Amerikaya getdiyi zaman baş verə biləcək nəzərə alındığından söylədiklərini sübut edə biləcək müəyyən dəlillərə sahibdir. Bu nöqteyi-nəzərdən Rza Zərrab artıq Amerikanın əlində bir alətə çevrilib. O artıq neçə vaxtdır ki, göz altında olsa da, həbsxana həyatı yaşayır. Boşandıqları deyilən Ebru Gündəş və onun rəfiqələrinin

Amerikaya getmələri və orada məşhur restoranların birində Rza Zərrabla görüntülərinin yayılması onu deməyə əsas verir ki, Rza Zərrab kifayət qədər sərbəst həyat tərzini keçirir. O demək olar ki, tam şəkildə sərbəst olmasa da, həbsxana rejiminin uzaqlaşmış şəraitində yaşayır. Onun qoluna elektron izləyici qoyaraq azad sürətdə bir mənzil kirayə edib, orada azad şəkildə yaşamasına icazə verə bilərlər. Bu gün demək olar ki, Rza Zərrab Amerikanın hüquq-mühafizə orqanları ilə əməkdaşlıq edir. Bu səbəbdən də, əməkdaşlığı müqabilində onun üçün müəyyən edilmiş həbsxana rejimi xeyli yumşaldı-

lib. Hətta o bir müddətdən sonra tamamilə azadlığa da buraxıla bilər. Amma Xalq Bankın icraçı direktorunun həbsdən azad edilməsi Türkiyə hökuməti səviyyəsində Amerika ilə danışıqların predmeti olsa da, hələ ki bir nəticəyə gəlinməsi mümkün olmayıb. Onun haqqında qaldırılmış olan iddialarla ona 20 ilə qədər həbs cəzası kəsilə bilər. Burada məsələnin yubadılmasının əsas səbəblərindən biri ondan ibarətdir ki, hələ ki bu məsələnin siyasi amilə çevrilməsi üçün əlavə detallara görünür ehtiyac var. Çünki bu son nəticədə həm Türkiyəyə, həm də İrana qarşı əsaslı bir iddianın irəli sürülməsinə hazırlıq prosesinin getdiyinə işarə edir. Türkiyə İrana qarşı sanksiyalara qoşulsa da, sanksiyalarla bağlı müəyyən addımlar atıb və bu addımlar faktiki olaraq, Türkiyənin üzərinə götürdüyü öhdəlikləri pozub. Bütün bunlar tam şəkildə siyasi ittiham halına gəlməyib. Amma hər halda bu məsələ istiqamətində hazırlıqlar gedir. Bu məsələnin hansısa bir zaman intervalında həm Türkiyəyə, həm də İrana qarşı çevrilə biləcəyi istisna olunmur".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Rusiya-İran gərginliyi başlayır: Türkiyəyə yeni maneə

"Hər kəs ola biləcək İran-ABŞ, İran-İsrail müharibəsindən danışsın, amma İran-Rusiya narazılığından söz açmır".

Bu sözləri axar.az-a açıqlamasında politoloq Əhəd Məmmədli deyib. O bildirib ki, İran və Rusiya rejimə dəstək adı ilə Suriyanı işğal edən ölkələrdir: "Suriyada müharibənin bu qədər uzanmasının, çox sayda təlafatların yeganə səbəbkarı Rusiya ilə İrandır. İranın ABŞ və ya İsrailə müharibə edəcəyini heç düşünməyən. Əksinə, İran müttəfiqi Rusiya ilə problem yaşaya bilər. İsrail Rusiyadan İranın Suriyadan çıxmasını tələb edir. Rusiya da, Əsəd də İranın Suriyadan çıxmasına pozitiv baxır. Çünki Suriyadan İranın getməsi Rusiyanın maraqlarına cavab verir. Bu olan halda Suriyada Rusiya-ABŞ, Rusiya-İsrail toqquşması minimuma endirilir. Üstəlik də Suriyanın böyük hissəsi tək Rusiyanın nəzarətinə keçir. Diktator Bəşər Əsədin özü də İranın Suriyadan getməsinə istəyir. Amma məsələ ondadır ki, Bəşər Əsədin kiçik qardaşı Mahir Əsəd Suriyada İranın bir nömrəli adamıdır. Mahir Əsəd isə böyük qardaşı və prezident Bəşər Əsədin bu istəyinin qəti əleyhinədir. Rusiya və İran Əsəd ailəsini iki yerə bölüb. Ona görə bu il Rusiya-İran münasibətləri zərər dəyə bilər".

Politoloq vurğulayıb ki, xarici dövlətlər arasında Suriya müharibəsində ən böyük itki verən İran oldu: "Buna rəğmən, Suriyada artıq İran öz mövqelərini Türkiyə və Rusiyaya verməkdədir. Türkiyə və Rusiya Suriya danışıqlarında İrani demək olar ki, kənar saxlayıb. Təbii, bu cür gedişat İrani məmnun etmir. Bu baxımdan 2019-cu il Rusiya-İran münasibətlərinin kəskinləşməsi ilə yadda qala bilər. Amma Türkiyənin regionda gücləndiyi vaxtda İran dünya güclərinə Ankaraya alternativ kimi də lazımdır".

Suriyada bu dəfə kim kimi və niyə öldürür - İdlib ətrafında böyük oyunlar

Silahlı qruplar arasında şiddətlənən toqquşmalar bölgəni yeni savaşa astanasına gətirib

Son günlər Suriyanın şimalında İdlib vilayətində müxalif qruplar arasında davam edən toqquşmalar yenidən şiddətlənib. Suriya İnsan Haqları Müşahidə Mərkəzinin məlumatına görə, radikal qruplar arasında davam edən toqquşmalarda ölənlərin sayı 130 nəfərə çatıb. Artıq 5 gündür davam edən toqquşmalarda onlarla yaralı var.

Ötən gün toqquşmalar daha da şiddətli olub və Əl-Qaidənin Suriya qolunun liderlik etdiyi "Həyət Təhriir əş-Şam" (HTŞ) qruplaşması Hələb vilayətinin qərb rayonlarını ələ keçirib. Bu qrupla savaşa Türkiyənin də dəstək verdiyi "Nurəddin Zengi" qruplaşması nəzarət etdiyi bölgəni itirdikdən sonra Afrinə doğru geri çəkilib. Hətta Afrin ərazisinə də bir neçə mərmir düşdüğü haqda xəbərlər var.

Silahlılar arasında davam edən nüfuz mübarizəsində HTŞ 61, "Nurəddin Zengi" qruplaşmasının da daxil olduğu Milli Qurtuluş Cəbhəsi koalisiyası isə 58 döyüş-

çü itirib. Toqquşmalarda həmçinin 8 mülki insan öldürülüb.

Qeyd edək ki, ümumi olaraq Milli Qurtuluş Cəbhəsi adlanan silahlı koalisiya 11 qruplaşmanın 2018-ci ilin mayında birləşməsi əsasında qurulub. Bu koalisiyanın əsas qurucusu və dəstəkçisi Türkiyədir. Onunla savaşa HTŞ isə daha əvvəl yaradılıb. Əsasən radikal silahlı qruplardan təşkil olunan HTŞ-nin aparıcı qüvvəsi ən-Nusra Cəbhəsi qruplaşmasıdır. HTŞ son aylara qədər İdlibin 60 faizinə qədər ərazisinə nəzarət edib, bölgədə ən güclü silahlı təşkilat hesab olunub. Ancaq Rusiya və Türkiyə arasında 2018-ci

il 17 sentyabrında Soçidə əldə olunan anlaşmadan sonra bu qruplar arasında gərginlik yüksəlib. Halbuki bu iki qruplaşma, yeni HTŞ və Mili Qurtuluş Cəbhəsinə daxil olan qruplar 2015-ci ildə "Fəth Ordusu" adı altında birləşərək İdlibi ələ keçirmişdilər. Görünən budur ki, indi şərtlər

dəyişib və vaxtilə bir cəbhədə savaşa gələn indi bir-birinə qarşı döyüşür. Məsələ ondadır ki, 2018-ci il 17 sentyabr Soçi anlaşmasına əsasən İdlib vilayəti təminatçı ölkələr arasında bölünüb. Şərti olaraq İdlibin şimal əraziləri Türkiyənin nəzarəti altına keçib. Cənub hissəsində isə atəşkəsə Rusiya

və qismən İran nəzarət edəcək. Üstəlik, vilayətin mərkəzindəki 10 kilometr enində zolaq isə neytral zona olmalı idi. İlk günlərdə İdlibdəki silahlı qruplar bu anlaşmaya müəyyən qədər tabe oldular və geri çəkilməyə başladılar. Ancaq sonradan neytral bölgədə silahlı qruplar arasında gərginlik yüksəlməyə başladı. İndi isə müxalif qrupların öz arasında toqquşmalar başlayıb. Bu yeni savaşa bir neçə səbəbləri var.

Birincisi, Türkiyə və Rusiya arasında anlaşmanın şərtlərinə əsasən Türkiyə nəzarət etdiyi bölgədə atəşkəsə cavabdehdir. Bu atəşkəsi isə əsasən müşahidə nöqtələrində Türkiyə ordusu, sənədlərdə isə müttəfiq müxalif qruplar təmin etməlidir. Ancaq HTŞ kimi qruplar bu anlaşmaya tabe olmur və tez-tez problem yaradır. Bu səbəbdən də Türkiyə tabe olmayan qüvvələrin zəiflədilməsində maraqlıdır.

İkincisi, Soçi anlaşması və digər razılaşmalara əsasən HTŞ və ən-Nusra atəşkəsə aid deyil, Rusiya bu qrupların terrorçu kimi tanınması və onlara qarşı mübarizə aparmasını şərt kimi anlaşmalara daxil etdirib. Türkiyə də buna imza atıb. Üstəlik, HTŞ hazırda İdlibin böyük hissəsinə nəzarət edir və bu da Rusiya üçün İdlibi tamamilə ələ keçirmək üçün hüquqi əsas verir. Bunun qarşısını isə ancaq qrupu zəiflətmək, nəzarətindəki bölgələri kişiltməklə almaq olar. Əks təqdirdə Rusiya

və Suriya hökumət qüvvələri HTŞ-yə qarşı əməliyyatları başlada bilər.

Üçüncüsü, "Milli Qurtuluş Cəbhəsi"ndən fərqli olaraq HTŞ birbaşa Türkiyə hökumətinin nəzarətində deyil, digər xarici ölkələrin bu qrupa təsirləri var. MQC isə tamamilə Türkiyənin nəzarətində olan qüvvədir. Bu isə o deməkdir ki, İdlibdə həm də kənar ölkələrin təsiri faktoru vardır.

Nəhayət, dördüncüsü, yaxın günlərdə Suriyada keçid dövrü və yeni konstitusiyanın hazırlanması ilə məşğul olacaq komissiyanın ilk iclası baş tutacaq. İsrail kəşfiyyatı da elan edib ki, bu il münafiqə bitə bilər. Belə bir vəziyyətdə İdlib kimi strateji nöqtələrin kimin nəzarətində olması həm də danışıqlarda əlavə üstünlük demək olacaq.

Ancaq görünən odur ki, HTŞ Türkiyə dəstəklili qüvvələrə qarşı ciddi müqavimət göstərir. Şənbə günü Hələbin bəzi rayonlarının müxaliflərdən alınması HTŞ-nin gücünü göstərir. Bu isə Ankaraya üçün yeni başağrı deməkdir. Hətta məlumatlara görə, Hələb ətrafında məğlub olan "Nurəddin Zengi" briqadası ləğv olunub. Bu isə Ankaranın indi qəti addımlara sövq edəcək. Çünki yaxın zamanlarda İdlibdə nəzarət bərpa olunmazsa Suriya və Rusiya qüvvələri HTŞ-yə qarşı əməliyyat başlaya bilər.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Son bir neçə ildə ölkəmizdə, xüsusən də Bakıda velosiped sürənlərin sayı artmaqdadır. Yeniyetmələr, gənclər qədər yaşlı insanlar da velosipeddən istifadəyə maraq göstərir, bu yolla sağlam və gümrah qalmağa çalışırlar.

Məlum olduğu kimi, velosipeddən istifadə etmək ilk öncə sağlamlığımız üçün çox faydalıdır. Həkimlər də bildirir ki, velosiped sürdükcə bir çox xəstəlikləri geridə qoymaq olur. Məsələn, velosiped sürərkən ürək damarları məşq edir, insan daha sağlam ağciyəyə sahib olur, tənəffüs xəstəliklərinə qarşı müqaviməti artır, yuxu sistemi qaydasına düşür.

Həmçinin ayaqlarla velosipedin pedalları çevirdikcə insan əzələləri inkişaf edir, maddələr mübadiləsinin sürəti artır. Velosipedə minmək eyni vaxtda diz və ayaq biləyi əzələlərini də gücləndirir. Diz ağrısı çox rast gəlinən bir narahatlıqdır, bu baxımdan velosiped sürməklə oynanın ətrafındakı əzələləri inkişaf etdirir, burxulma və əzələnin qarşısını alınır.

Velosipeddən istifadə etməklə həm də təbii qorunmuş oluruq. Araşdırmalar da onu göstərir ki, velosipeddən istifadə həm də global istiləşmənin qarşısının alınmasında vasitədir. Belə ki, motorlu nəqliyyat vasitələri istixana qazlarının yayılmasına səbəb olur. Bir il boyunca qısa məsafəli yollarda velosipeddən istifadə 500 kq-dan 1 tona qədər karbon qazının yayılmasının qarşısını alır. Bir sözlə, velosipeddən istifadə həm sağlamlığımız üçün çox faydalıdır, həm də təbii qorunmasında uğurlu vasitədir.

Qeyd edək ki, hazırda paytaxt Bakıda Ağ Şəhərdə və Yeni Bulvar ərazisində velosiped sürmək üçün xüsusi zolaqlar salınıb, şərait yaradılıb. Məlumatla görə, Ağ Şəhərdə kirayə verilən velosipedlərin sayı 80, Yeni Bulvarda isə 120-dir. Hazırda qış mövsümü olmasına baxmayaraq velosiped həvəskarları 1-2 saat ərzində ya kirayə götürdüləri, ya da özlərinə məxsus velosipedləri ilə xüsusi zolaq boyunca bu məkanlarda hərəkət edirlər.

Velosiped sürmək həm sağlamlıqdır, həm də...

Əməkdaşımızın paytaxtdakı veloparkdan reportajı

Musavat.com-un əməkdaşı kimi biz də istirahət günündə Yeni Bulvardakı veloparkda olub, vəziyyət ilə maraqlandıq.

Xatırladaq ki, velopark yaradılan zaman velosipedlərin 1 saatlıq kirayəsi 2 manatdan başlayırdı. Hazırda isə bu qiymət 3 manatdan başlayır. Sürətli velosipedin xidmət haqqı isə əvvəlki kimi 5 manatdır. Bunun səbəbini soruşduqda bizə bildirilir ki, qiymət artımı bir neçə il bundan əvvəl olub: "Bildiyim qədər qiymət artımına səbəb velosipedlərin təmiri, yenilməsi ilə bağlıdır. Bəzən velosiped istifadəçiləri velosipeddən kobud şəkildə istifadə edir və yaxud çox istifadə velosipedin təmir olunmasına ehtiyac yaradır. Bunlar da hamısı xərc deməkdir. Bu səbəbdən qiymətdə 50 faiz artım olub".

Velosipedi icarə götürməyin də öz şərtləri var. Məsələn, əgər şəxsiyyət vəsiqəsi üzərində deyilsə, velosiped kirayə edə bilməyəcəksiniz. Bu isə velosipedlərin təhlükəsizliyi ilə bağlıdır. Çünki velosiped məkandan kənara çıxarıla və yaxud oğurlana bilər.

Bu səbəbdən kirayə yalnız şəxsiyyət vəsiqəsi ilə həyata keçirilir. Vəsiqəni təhvil verdikdən sonra xüsusi kart alınaraq velosipedlərə nəzarət edən şəxsə verilir. 1 saatlıq yürüş etdikdən sonra velosiped təhvil verilir. Bu zaman kartları yenidən müştəriyə qaytarılır, müştəri isə kartı geri verərək şəxsiyyət vəsiqəsini geri alır. Velosipedə mexaniki ziyan dəyərsə tə-

pedlərin icarə verildiyi köşkünün üzərində qeyd edilib ki, velosiped 1 saat ərzində geri qaytarılmazsa, iki saatın xidmət haqqı tələb olunacaq. Bundan əlavə velosiped istifadəçilərinə bildirilir ki, zolaq xəttindən kənara çıxmaq olmaz, yalnız icazəli zolaqla hərəkət etmək lazımdır.

Veloparkı diqqətdən keçiririk, məlum olur ki, daha çox gənclər velosiped sürməkdə maraqlıdır. Onların əksəriyyəti sürməyə yeni başlayanlardır. Bəzən ilk dəfə sürdüləri üçün velosipedi digər velosipedlərlə toqquşdurur, səkiyə vururlar. Bu isə əlbəttə ki, sonradan velosipedlərdə hansısa detalların deformasiyasına gətirib çıxarır. İcarə şərtlərinə görə müştərinin günahı üzündən velosipedin itirilməsi və ya onun tam məhv olması müəyyən edildikdə, müştəri velosipedin tam dəyərini ödəməyə bocludur. Əgər müştərinin günahı üzündən velosipedə mexaniki ziyan dəyərsə tə-

mirin və ehtiyat hissələrinin qiyməti müştəridən çıxılır. Müştəri qəza törədirsə məsuliyyət müştəriyə aid olur.

Fürsətdən istifadə edərək veloparkdan yürüş edənlərlə də söhbətəşdik. Alim adlı gənc tələbə olduğunu, həftə sonları buraya öz velosipedi ilə yürüş etmək üçün gəldiyini bildirdi: "Adətən daha çox səhərlər yürüş etməyi çox sevirəm. Artıq uzun müddətdir ki, velosiped həvəskarıyam. İlk əvvəl çəkimi azaltmaq üçün velosipeddən istifadə edirdim, indi daha çox istirahət etmək üçün sürürəm. Çox sevin-diricidir ki, Bakıda da bu cür velosiped həvəskarları üçün şərait yaradılıb".

Səbinə adlı gənc qız da artıq çəkiddən azad olmaq üçün velosipedlə yürüşə başladığını bildirdi: "Artıq bir müddətdir ki, veloparka gəlirəm. Hələ uşaq ikən velosipedim var idi və mən demək olar ki, hər gün velosiped sürürdüm. Lakin yaşa dolduqdan sonra bu həvəsim

geridə qaldı. Artıq bir aya yaxındır ki, yenidən velosipedlə yürüş etməyə başlamışam. Özüm də daha gümrah və sağlam hiss edir, eyni zamanda əylənməyə".

Digər xanımlarla da söhbətəşdikdən belə məlum oldu ki, onlar daha çox artıq çəkiddən azad olmaq, ideal bədənə sahib olmaq üçün yürüş edirlər.

Veloparkda olarkən velosipedlə yürüş edən ərəb ailəsi ilə də rastlaşdıq. Turistlərlə söhbətəşmək imkanımız olmasa da müşahidə etdik ki, əsasən ailənin yeniyetmə üzvləri yürüş etməyə maraqlıdır. Veloparkın nəzarətçisinin də dediyinə görə qış mövsümündə yürüş üçün veloparka üz tutan turistlərin sayı həddən artıq az olur. Onun

dediyinə görə, bəzən ayda yalnız bir dəfə turist müştəri ilə rastlaşılır.

Qeyd edək ki, veloparkda elektrik velosipedlərin icarə verilməsi ilə bağlı xidmət təklifi olsa da, hazırda bu xidmət aktiv deyil. Velosiped kirayə verən köşkün üzərində - "elektriklə çalınan velosipedlərin yarım saatlıq icarəsi isə 4 manat, bir saatlıq icarəsi isə 6 manatdır" deyə yazılıb.

Veloparkın nəzarətçisinin dediyinə görə, elektrik velosipedlərin kirayəsini təşkilə başqa şirkətə məxsus olub: "Şirkət 9 elektrikli velosiped götürmüşdü. Lakin 3 ay çalışdıqdan sonra bu xidmət bağlandı".

□ **Xalidə GƏRAY,**
Fotolar müəllifindir

Uşaqların kompüterdə oynaması zərərli deyilmiş - Yeni araşdırma

Valideynlər uşaqlarının kompüter, telefon başında çox vaxt keçirməsini narahatlıqla qarşılayırlar. Amma mütəxəssislər sübut edib ki, onlar "ekran saati" söhbətini çox da böyütməlidirlər.

İngiltərədə ilk dəfə həyata keçirilən bir araşdırmaya qatılan pediatrlar "ekranlı" fəaliyyətlərin təkbaşına çox zərərli olması ilə bağlı az dəlil olduğunu deyib. Mütəxəssislər cihazdan istifadənin, sağlam bir orqanizmə üçün faydalı olan, məsələn, yuxu, gimnastika və ailə ilə birlikdə keçirilən zamanın yerinə keçməməli olduğunu deyirlər.

Bu sahədəki ilk araşdırma nəticəsində uşaqlara bir "ekran zamanı" məhdudiyyəti qoymaqdan qaçmaqdan da vacibliyi bildirilib. Amma yatmadan öncəki son bir saatda ondan istifadəyə son qoyulmalıdır. Krallıq Universiteti Pediatriya və Uşaq

Sağlamlığı Bölümündən mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilən və 18 yaşdan kiçik gənc və uşaqları əhatə edən araşdırmada məlum olub ki, ekran başında keçirilən müddətin sağlamlıq üçün zərərli olması ilə bağlı konkret bir dəlil yoxdur.

Universitet açıqlayıb ki, ekrandan çox istifadə ilə şişmanlıq və depressiya arasında əlaqə olsa da, bu əlaqənin alt qatları açıqlanmadığı üçün konkret heç nə demək olmur. Pediatrlar ekran limiti qoymadıqları araşdırmalarında ailələrə, aşağıdakı sualların cavabları üzərindən qərar vermələrini məsləhət görür: Uşaqlarınızın ekran başın-

da keçirdiyi müddəti təqib edə bilərsinizmi?

Ekran başında keçirilən müddət sizin ailə olaraq edəcəklərinizi əngəlləyirmi?

Ekran başında keçirilən müddət yuxu sisteminə təsir edirmi?

Ekran saati zamanı uşağınızın yediklərinə (çips, kraker, peçenyə) nəzarət edə bilərsinizmi?

Bu araşdırmaya qatılan mütəxəssislərdən həkim Max Davie, computer və tabletlərin "dünyanı kəşf etmək sahəsində müdhiş bir vasitə" olduğu fikrini müdafiə edir və davam edir: "Ailələr bu cihazlarda "təyini mümkün olmayan bir problem" olması fikrinə inandırılırlar. Əgər yuxarıdakı suallara cavab verdikdən sonra bir problem ol-

duğunu düşünürsənsə, həyatınıza davam edin və narahat olmaqdan əl çəkin. Amma əgər bəzi problemlər varsa və bəzi problemlər yaşayırsınızsa, ekran başında keçirilən müddət bu sınırlara təsir edən bir prosesə çevrilə bilər".

Universitet eyni zamanda ailələrə ekran saatını müəyyən etməyə məsləhət verərək uşaqlarla anlaşma yoluna getmələrini tövsiyə edir. Uşaqlar və daha kiçik yaşdakılar üçün isə valideynləri qərarverici olmalıdır. Yeni ancaq onlar müəyyən edə bilər ki, uşaqlar nəyi və nə qədər seyr edə bilərlər. Yaş artdıqca isə uşaqlara addım-addım müstəqillik sahələri saxlanması tövsiyə edilir.

Universitetin hazırladığı siyahıda ailələrə yönəldilmiş

məsləhətlər də yer alır:

Yemək zamanı ekrandan uzaq olmalıdır.

Əgər uşağın ekran saatında əndazəyə qaçdığı düşünülürsə, bu zaman valideyn dövrəyə girə bilər.

Valideynlər özləri "bəs mən ekran başında keçirdiyim müddəti nəzarət altında saxlaya bilərəmmi" sualına cavab verməlidir.

Kiçik yaşdakı uşaqları ilə yüz faiz əlaqə, ünsiyyət qurmaq olmalıdır. Ekranların bunun yerini tu-

ta bilməz.

Bu araşdırma ilə paralel olaraq həyata keçirilən bir başqa araşdırmada isə qeyd olunub ki, 14 yaşlı qızlar oğlanlarla müqayisədə iki dəfə daha artıq depressiyaya düşər olurlar. Araşdırma Londondakı University College tərəfindən, 11 min gəncin qatılımlı ilə həyata keçirilib. Sorğuda iştirak edən sosial media istifadəçiləri virtual təcavüz, yuxu sistemi, özünə arxayınlıqla bağlı sualları cavablandırılar.

□ **SEVINC**

Bura "Ərəblinka" deyirlər. Ona görə yox ki, ərazidə nə vaxtsa ərəblər kompakt şəkildə yaşayıb, yaxud bura ərəb turistlərin tez-tez ayaq basdıqları massivdir. Sadəcə, binəyi-qədimdən belə adlandırılar.

Paytaxtın Bakıxanov və Qaraçuxur qəsəbələrini birləşdirən "Ərəblinka"nın yollarını isə ərəb turistlər görsələr, "Allah, Allah" deyib heyretə gələrlər. Çünki nə Dubai, nə Qətər turistləri ölkələrində belə yol görməzlər.

"Ərəblinka" sakinləri isə hər gün eyni məşəqqəti yaşamağa məhkum olublar. Qaraçuxurun "Dərə" adlanan massivinə qədər, oradan Yeni Günəşliyə kimi bütün yollar kələ-kötür, çala-çuxur, darmadağın vəziyyətdədir.

Bu mənzərəni sözlə ifadə etmək mümkün deyil, lentə aldığımız şəkillər yolların eybəcərliyini aydın şəkildə göstərir. "Ərəblinka"nın hər addımbaşı deşik-deşik, gölməçələrdən ibarətdir. Sürücülər bu yollarda sanki şahmat oynayır.

Bu yoldan hər gün istifadə edən sürücülərin bir ayağı maşın ustasıdır. Çünki avtomobillər tez-tez nasaz olur, təkərlər sıradan çıxır, diskələr əyilir, "raz-val-balans" zərurəti yaranır. Elə ki yerə bir az yağış düşsün, olma-yollar daha da sıradan çıxır.

Bir müddət əvvəl "Ərəblinka"nın bəzi yerlərini yamaqlayıblar. Amma yağış həmin keyfiyyətsiz yamaqları da söküb dağıdıb. Sakinlər dəfələrlə müvafiq qurumlara müraciət etdiklərini deyirlər. Müraciətə cavab olaraq, həmin yamaqlanmış yerlər görülmüş iş kimi təqdim olunub.

Əslində "Ərəblinka"nın ba-

Paytaxtın unudulmuş məkanı, ərəb görməyən "Ərəblinka"

"Səlahiyyətli şəxslər də bu yollardan keçib gedirlər, heç olmasa onlara xatir yollara əncam çəksinlər..."

şından ayağına qədər olsa-olsa, 3-4 kilometrdir. Di gəl ki, bu qısa məsafəyə bir asfalt döşənmir. Sakinlərin sözlərinə görə, əvvəllər "Ərəblinka" nəqliyyatın intensiv hərəkət etdiyi ərazi olmayıb. Amma son illərdə burdan marşrutlar, avtomobillər çox keçir, işlək yola çevrilib. Buna səbəb Bakıxanovdan Qaraçuxura gedən əsas yolun, yeni "Razin talkuçası" deyilən ərazinin tıxac olmasıdır. Eləcə də Qaraçuxur

məscidinə gedən istiqamətdəki yolun bəzəndə gündəbir deyə, alternativ kimi "Ərəblinka"dan istifadə edilir.

Ona görə maşınlar çiyin-çiyinə, az qala bir-bir-birine sürünərək gedir. Çünki həm yol danışıqları, həm işıqlanma sistemi yoxdur.

Bizimlə söhbətində sakinlər onu da qeyd etdilər ki, Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyəti və "Azərbaycan Avtomobil Yolları"

Agentliyindən problemin həllini xahiş edirlər. Onların dediyinə görə, dəfələrlə bu yollarda maşınlar xaraba olub qalıb, qəzalar baş verib: "İşıqlanma yoxdur deyəcəyəm burdan keçmək lap qorxuludur.

Hər tindən bir maşın çıxır. Yol hərəkəti nişanları da düzgün nizamlanmayıb. Sürücülərin əksəriyyəti qaydalara əməl etmir, qarışıqlıq yaranır. Bütün bunlardan ən vacibi isə hər qarışı deşik-de-

şik olan bu yolları düzəltməkdir. Baxın görün nə gündədir. Bura kənd deyil, ucqar dağ əyaləti deyil, Bakının əhalisi sıx məskunlaşan massivlərindən biridir. "Neftçilər" metrostansiyasına 10 dəqiqəlik məsafədə yerləşən bir ərazinin yolları dağılıb-tökülüb".

Söhbətləşdiyimiz sürücülər isə daha çox "qan ağlayır"lar. Onlar avtomobillərini usta yanına aparmaqdan bezər olduqlarını deyirlər. Namiq Rəsulov bildirir ki,

çox uzağa da getmək lazım deyil: "Elə bu "Ərəblinka"nın hər addımı maşın təmiri səxirdir. Ustalar bilir ki, bu yollarda hər gün bir maşının ıçalığı dağılıcaq, "peredok"u sıradan çıxacaq. Mən özüm bu məhəllədə yaşayıram, hər gün gedib - gəlirəm. İndi neyləyək, yolumuzu dəyişək, ya evimizi satıb burdan köçək? Usta yanına getməkdən bezmişəm, belə yolda salamat maşın qalar, ay qardaş?"

Faiq Bəkirov isə bildirir ki, Qaraçuxur bitən kimi, dərdd bitmir, Yeni Günəşliyə gedən asfalt da bərbad vəziyyətdədir: "Bütün bu ərazini asfaltlamaq lazımdır. Bir ara "Azərsu" burda kommunikasiyanı yeniləyirdi, yollar qazıb tökdülər. Sonra ala-bula formada torpaqladılar ki, guya düzəldilər. Amma bərbad gündədir, əsaslı təmirə ehtiyacı var. Bizim xahişimiz sadəcə bir məsələdir, bu yolları düzəltsinlər, əzab çəkməyək. Elə səlahiyyətli şəxslər də bu yollardan keçib gedirlər. Heç olmasa onların xatirinə yollara əncam çəksinlər".

Emil SALAMOĞLU,
"Yeni Müsavat"

Yenə əcnəbi məşqçi gözləyən millimizin taleyi necə olacaq?

Aydın Bağirov: "AFFA ona lazımı dəstək vermədi, ən ideal məşqçi də nəyisə dəyişməyəcək"

Elçin Cəlilov: "Bütün bu prosesi Elxan Məmmədovun idarə etdiyi məlumdur"

Azərbaycanın ən titullu məşqçilərindən olan Qurban Qurbanovun futbol üzrə milli komandadan uzaqlaşdırılması bu günə qədər idman ictimaiyyəti tərəfindən müzakirə olunur. Bu qərarı kökdənən yanlış sayanlar sayca üstünlük təşkil edirlər.

Sual olunur, axı Qurbanov yaxşı hansı yerli məşqçimiz qalıb ki, milliyyə cəlb edək? Bəs, növbəti dəfə əcnəbi mütəxəssis çağırmağımız milliyyə nə verəcək? Bundan sonra millinin taleyi necə olacaq? Kim yığmanı düşdüüyü vəziyyətdən çıxaraçaq, AVRO-2020 seçmə mərhələsində necə çıxış edəcəyik?

"Qol.az" saytının baş redaktoru Aydın Bağirov "Yeni Müsavat"a bildirib ki, milliyyə ideal hesab etdiyimiz istənilən məşqçinin gətirilməsi nəyisə ciddi mənada dəyişməyəcək: "Çünki problem bir komandada yox, bütövlükdə futbol sistemimizdədir. Bildiyimə görə, Qurban Qurbanov və onun məşqçi komandası bu problemin həlli üçün cəhdlər etsə də, təəssüf və təəccüb doğuran hal budur ki, AFFA tərəfindən ona lazımı maddi və texniki dəstək verilmədi.

İndiki halda yerli məşqçilər arasında bu işin məsuliyyətini daha çox Qurbanov daşıya bilirdi ki, ona vəd edilən sözün üstündə durmadılar. A milli komandaya

əcnəbi məşqçinin gətiriləcəyi dəqiqdir. Amma onun gəlməsi ilə problem həllini tapmayacaq. Çünki ölkədə bu gün ciddi olaraq futbolçu böhranı var və bu böhran dərinləşməkdədir".

A.Bağirovu narahat edən odur ki, 5 ildən sonra vəziyyət bundan da pis ola bilər: "Ona görə də AFFA rəhbərliyi təcili sürətdə bölgələrdə mövcud olmayan futbolun bərpasına başlamalı, daha da mühüm - uşaq futbolunda kök salmış problemlərin həlli üçün program hazırlamalıdır. Çünki aşağı yaş qrupları üzrə komandalarda ciddi kadr problemi var. Bunlar həllini tapmadığı müddətdə isə futbolumuzun gələcəyi haqda nikbin danışa bilməyəcəyik".

"FutbolPress.Az"-ın baş redaktoru Elçin Cəlilovun fikrincə, Qurban Qurbanovun təyin olunması, daha dəqiq desək, təyin olunma forması AFFA-nın hazırkı hakimiyyətinin ən normal qərarı idi: "Ona görə ki, Qurbanov ölkənin bütün zamanlar üçün ən yaxşı məşqçisi idi və nəticələri sabit

inkişaf edən formadaydı. Qərara əsasən, onunla 6 illik müqavilə bağlanmışdı və aşağı qruplar üzrə bütün millilərin inkişafı üçün strategiyanın hazırlanması və tətbiqi də ona həvalə edilmişdi.

Bu, düşünməyə əsas verirdi ki, zamanla işlər sistemləşəcək və bu da nəticələrin yaxşılaşmasına səbəb ola bilər. Ancaq AFFA prezidenti Rövnaq Abdullayevnin açıqladığı bütün bu məsələlər realıqda əksini tapmadı.

İllik inkişaf planı adıyla dəvət edilən Qurbanovun qarşısına birdən-birə niyə Millətler Liqasından Avropa Çempionatına vəsiqə qazanmaq tələbi qoyuldu. Həm də absurd onda idi ki, bu tələb sonradan ortaya çıxırdı və millinin bu turnirdə qrup

mərhələsindən çıxma bilməməsi uğursuzluq kimi dəyərləndiriləcək Qurbanovla yolların ayrılmasına qərar verildi".

İdman yazarının sözlərinə görə, bütün bu prosesi isə AFFA-nın baş katibi Elxan Məmmədovun idarə etdiyi hadisələri diqqətlə izləyənlərə məlumdur: "Futbol camiatımızda gedişatları dərinləndirən bilməyənlər üçün bu məqam qəribə görünə bilər, düşünülə bilər ki, baş katibin belə səlahiyyətləri olmamalıdır, bu, nə cür baş verə bilər?"

Bilməyənlər üçün açıqlayaq ki, AFFA-da iki əsas idarəçi fiqur var: Rövnaq Abdullayevdən başqa, bu sahədə SOCAR-ın və AFFA-nın vitse-prezidenti Elşad Nəsirov da ciddi söz sahibidir. Xüsusən, milli komandalar sektoruna nəzarət əzəldən Nəsirovdadır. Bizə məlum idi ki, o, Qurbanovun bu postda qalmasına istəmir. O, daim əcnəbi mütəxəssis tərəfdarı olub. Bu haqda Qurbanovun təyinatından dərhal sonra qeydlər yazmışdıq.

Lakin proseslər gözləniləndən xeyli tez alovlandı. Əslində, çox pis görüntü oldu. Ölkə futbolunun ən uğurlu məşqçisi o cür dəvət edildi və o cür uzaqlaşdırıldı.

Bundan sonra bütün yaş qrupları üzrə millilər, ən əsas da A milli komanda əcnəbi məşqçiyə həvalə ediləcək. Bunun isə artıq heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Çünki bura hansı prinsiplərlə idarə olunur, görürük. Bu cür yanaşmalarla ölkə futboluna dövlət tərəfindən yatırılan vəsait fayda gətirməyəcək. Ölkə futbolunun maddi cəhətdən problemi yoxdur, problem vəsaitlərin doğru idarə edilməsindədir".

Emil SALAMOĞLU,
"Yeni Müsavat"

Astarada faciə: ər-arvad bir-birini bıçaqladı

Astara şəhərində ər və arvad arasında bıçaqlaşma olub. "Report"un məlumatına görə, hadisə 1981-ci il təvəllüdü Astaraya rayonu Şahağacı kənd sakini Yegana İltifat qızı Hüseynova və onunla qeyri-rəsmi nikahda olan, 1986-cı il təvəllüdü Təngərüd kənd sakini Hüseynov Kamrin Kazım oğlunun "Qum" küçəsində kirayədə qaldıqları evdə baş verib.

Aralarında yaranan şəxsi münacişə zamanı Y.Hüseynova meyve qabındakı bıçaqla K.Hüseynovun boynunu nahiyəsinə xəsarət yetirib. Ardınca K.Hüseynov bıçağı onun əlindən alaraq qadına 4 zərbə endirib. Hadisə zamanı evdə Y.Hüseynovun əvvəlki nikahdan olan yeniyetmə qızı olub. Hər iki yaralı Lənkəran Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına çatdırılıb. Onlar əməliyyat olunduqdan sonra reanimasiya şöbəsinə yerləşdiriliblər.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Elan

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin tələbəsi Qumru Orxan qızı Fərzaliyevaya məxsus tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Avropa Birliyinin (AB) sərhəd və sahil təhlükəsizlik agentliyi olan "Frontex"-in hesabladığı dəqiq olmayan rəqəmlərə görə, Avropaya qeyri-qanuni şəkildə giriş edən qaçqınların sayı son 5 ilin ən aşağı səviyyəsinə düşüb. Qərbi Ağdəniz istiqaməti ilə İtaliyaya çatan qaçqınların sayı 80 faiz azalıb. Amma buna qarşılıq olaraq Türkiyə-Yunanistan arasındakı sərhəddən keçidlərdə artım qeydə alınıb.

"Frontex"-in açıqladığı rəqəmlərə görə, 2018-ci ildə Avropa sərhədlərindən qeyri-qanuni keçidlərin ümumi sayı 150 min olaraq hesablanıb. Bu say bir öncəki illə müqayisədə dördüdə bir hesabı ilə köç böhranının zirvəyə çatdığı 2015-ci ilə görə isə yüzde 92-lik bir azalmaya dəlalət edir.

"Yeni Müsavat" dünya mediasına istinadən xəbər verir ki, "Frontex"-in açıqlamasında "Bu eniş İtaliyaya gedən Orta Ağdəniz istiqamətindən istifadə edən qaçqın sayının böyük miqdarda azalmasından qaynaqlanır" yazılıb.

2018-ci ildə bu istiqamətdən istifadə edən qaçqın sayı öncəki illə müqayisədə 80 faiz azalıb və 23 minə qədər düşüb. Orta Ağdəniz xəttindən istifadə edən qaçqın sayı 2012-ci ildən bu yana ən aşağı səviyyəyə qədər geriləyib. Buna qarşı Qərbi Ağdəniz xəttindən istifadə edərək, İspaniya sahillərinə çatan qaçqın sayı iki qata çıxıb və 57 min səviyyəsinə yüksəlib.

Qərbi Ağdəniz ilk dəfə Avropaya girişlər baxımdan ən işlək köç yolu halına gəlib. Piyada yolu ilə Yunanıstana keçidlərdə Türkiyə ilk sıradadır. Qərbi Ağdəniz istiqamətində isə qeyri-qanuni sərhəd keçidləri üçün məbləğ üçdə bir miqdarında artaraq 56 minə qədər çatdı. Frontex, bu artışı əsas təsir qüvvəsi olaraq, Türkiyə-Yunanistan arasındakı piyada sərhədini aşan qaçqın sayının çoxalmasını göstərdi. Türkiyə-Yunanistan arasındakı piyada sərhədindən qeyri-qanuni yollarla keçənlər arasında ilk sırada Türkiyə vətəndaşları yer alır.

Bundan başqa, Egey dənizindən keçidlərin 2017-ci il rəqəmlərinə yaxın səviyyədə qaldığı da qeyd olunub. Kiprə qeyri-qanuni yollarla giriş edənlərin sayı isə ikiqat artıb. Şərqi Ağdənizdə dəniz yolunu istifadə edən qaçqınların əsasən Əfqanıstan, Suriya və İraq vətəndaşları olduğu qeyd edilib.

"Frontex" keçən ilk dəfə qaçqınların yaşı və cinsiyyəti ilə bağlı da faktlar toplamağa başladı. Bu faktlara görə, üçüncü ölkələrdən qeyri-qanuni şəkildə giriş edən bütün qaçqınların 18 faizi qadınlardan ibarət olub. Bu köçmənlərin beşdə biri 18 yaş altında olduğunu deklarasiya etdikləri halda, 4000-ə qədər yanında valideyni olmayan uşaqlarıdır.

Avropaya qeyri-qanuni yollarla daxil olan miqrantların sayı son beş illə müqayisədə ötən il az olub. Lakin İspaniyaya gələnlərin sayında artım müşahidə olunub. 2018-ci ildə 150 minə yaxın miqrant AB ölkələrinə daxil olub. Bu rəqəm miqrasiya böhranının kəskin hal aldığı 2015-ci illə müqayisədə 92 faiz

Avropanın miqrant dərddi azalır, amma...

Rəqəmlərdə azalma olsa da, qitəni tərk etmək istəyənlər yoxdur; miqrantlara ən çox nifrət edən Avropa ölkəsi isə Macarıstandır

25, 2015-ci ilə görə isə 92 faiz azalıb. Nazimsız miqrantların sayının azalmasının əsas səbəbi olaraq, Orta Aralıq dənizi marşrutundan İtaliyaya gedən qeyri-qanuni miqrantların sayı 2017-ci il ilə müqayisədə % 80 nisbətində azalaraq 23 minə düşüb. 2018-ci ildə AB ölkələrinə çatan qeyri-qanuni miqrantların sayı 150 min, son 5 ildə isə ən aşağı səviyyədedir. İspaniyaya gələn miqrantların sayı 2018-ci ildə bir əvvəlki ilə müqayisədə iki dəfə artmış və 57 minə çatmışdır. Hesabata görə, 2018-ci ildə AB-yə girən qeyri-qanuni miqrantların %18-i qadındır. AB-yə gələn beş qeyri-qanuni miqrantdan biri 18 yaşdan aşağıdır. Bunlardan 4 mininin isə ailəsi yoxdur.

Sərhədlərdə, dənizlərdə ölən miqrant ordusu

Ondan öncəse rəqəmlərə diqqət edək. Təkcə 2016-cı ilin bir neçə ayı ərzində Aralıq dənizi vasitəsi ilə Avropa sahillərinə 316 min 311 mühacir və qaçqın gəlib. Bu barədə Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının mətbuat katibi Coel Millman brifinqdə çıxış edərkən məlumat verib. Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının məlumatına əsasən, Aralıq dənizindən Avropaya keçməyə cəhd edən 3611 nəfər həlak olub və ya itkin düşüb. Millman qeyd edib ki, AB ilə Türkiyə arasında sazişin imzalanmasından sonra Yunanıstanda və Qərbi Balkan ölkələrində mühacir və qaçqınların sayı 56 faiz artıb.

Ötən il qeyri-qanuni miqrantların sayı minimuma düşüb

Ötən il Avropa İttifaqı ölkələrinə daxil olan qeyri-qanuni miqrantların sayı son 5 ilin ən aşağı səviyyəsindədir. Avropa Sərhəd və Sahil Mühafizəsi Agentliyinin (Frontex) illik hesabatına görə, 2018-ci ildə AB-yə gələn qeyri-qanuni miqrantların sayı 2017-ci il ilə müqayisədə

25, 2015-ci ilə görə isə 92 faiz azalıb.

Nazimsız miqrantların sayının azalmasının əsas səbəbi olaraq, Orta Aralıq dənizi marşrutundan İtaliyaya gedən qeyri-qanuni miqrantların sayı 2017-ci il ilə müqayisədə % 80 nisbətində azalaraq 23 minə düşüb. 2018-ci ildə AB ölkələrinə çatan qeyri-qanuni miqrantların sayı 150 min, son 5 ildə isə ən aşağı səviyyədedir. İspaniyaya gələn miqrantların sayı 2018-ci ildə bir əvvəlki ilə müqayisədə iki dəfə artmış və 57 minə çatmışdır. Hesabata görə, 2018-ci ildə AB-yə girən qeyri-qanuni miqrantların %18-i qadındır. AB-yə gələn beş qeyri-qanuni miqrantdan biri 18 yaşdan aşağıdır. Bunlardan 4 mininin isə ailəsi yoxdur.

Meşələrdən Avropaya yol tapmağa istəyənlər

Hazırda Bosniyada 30 mindən artıq miqrant Xorvatiyaya yollanmaq, oradan da Fransaya, Almaniya, imkan olarsa, Skandinaviya ölkələrinə və Britaniyaya üz tutmaq niyyətindədir. 2015-2016-cı illərdə 1 milyondan artıq miqrant Balkanlardan keçib Qərbi Avropaya yollananda Bosniya əsas "tranzit" ölkə deyildi. Amma indi Avstriya, Çexiya və Slovakiya sərhədlərini miqrantlara bağlayan sonra Bosniya "ümid yeri" sayılır. Halbuki miqrantlar sığınacaq almağı xəyal etdikləri Xorvatiyaya keçsələr belə, onların tam əksəriyyəti Bosniyaya de-

portasiya olunacaq.

Bu il ərzində Aralıq dənizi ilə Avropa sahillərinə doğru yola çıxan miqrantlardan 2 mindən çoxu dənizdə batıb. Bu barədə BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının mətbuat katibi Çarli Yaksli məlumat verib. O, həmin müddət ərzində 100 mindən çox miqrantın Avropaya yetişməsi bildiklərini diqqətə çatdırıb.

"New-York Times" qəzetində gedən xəbərə Suriyalı qaçqınların qaldıqları ölkələrdən razı olmadığı qeyd olunub. Xəbərde qonşu ölkələrin qonaqpərvərliklərinin yoxa çıxmağa başladığını bildirilərək, bu ölkələrin suriyalı qaçqınlara qarşı getdikcə daha çox kobud yanaşdıqları bildirilir. Bir sıra ölkənin daha az suriyalı qaçqın almağa başlaması da xəbərdə qeyd olunub. Həmin ölkələrə gələn qaçqınların da sıxışdırılmağa başladığı vurğulanır. İordaniyada yaşayan suriyalı qaçqın uşaqların yaşadığı ilə əlaqə yaratmaqda çətinlik çəkdiyi bildirilir. Xəbərdə qaçqınların ölkədəki mənfəi proseslərə görə, təqsirkar qəbul edildiyi vurğulanır.

Regiondakı qeyri-sabitliyə görə, investorların regiondan çəkildiyi və iqtisadi şərtlərin ağırlaşdığı irəli sürülürək, suriyalı qaçqınların da iş tapmadığı vurğulanır. Suriyalı qaçqınlar, getməyə məcbur olduqları ölkələrdə yaşamaq istəmədiklərini vurğulayırlar. Əgər Suriyada sülh olsa, vətənə geri qayıdacaqlarını bildirirlər.

Qaçqın probleminin həlli

Avropa-Türkiyə anlaşmasındadır

Bu günlərdə isə AB Komissiyasının sədri Jan-Clod Yunker bəzi AB ölkələrini ikiüzlükdə ittiham edib. Yunker Al-də baş verən son proseslərdən təəccübləndiyini dilə gətirib: "AB ölkələrinin bütün dövlət və hökumət başçıları 2 il ərzində xarici sərhədlərin daha yaxşı qorunmasını istəyib. AB Komissiyası bunu ciddi qəbul edərək bir təklif hazırlayıb. Söhbət 2020-ci ilin sonunadək Al-nin xarici sərhədlərini qoruyan məmurların sayının 10 minə çatdırılmasından gedir. Amma bununla bağlı hazırda bir çox şübhələr meydana gəlib".

O bildirib ki, bəzi ölkələr bu təklifi milli suverenliyə müdaxilə hesab edib və tənqid ediblər. Amma onların bu tənqidləri açıq-aşkar ikiüzlükdür. Yunker qaçqın probleminin həllini AB-Türkiyə razılaşmasında görür: "Bu razılaşma böyük vəsait tələb edir, amma yaxşı bir yatırımdır".

20 mindən çox azərbaycanlı Almaniya ilə birləşməsi proqramı ilə gedib

Dövlət Statistika Komitəsinin son məlumatına görə, ölkəni birdəfəlik tərk edənlərin sayı 2017-ci ildə təqribən 1900 nəfər olub. Miqrasiya mütəxəssisi, hüquq müdafiəçisi Əlvət Əliyev isə "Azadlıq" radiosuna deyib ki, ölkədən gələnlərin sayı

daha çoxdur. Onun sözlərinə görə, təkcə Almaniya ilə birləşməsi proqramı ilə gələnlərin sayı son üç ildə 20 mindən çoxdur.

"Təkcə Almaniya, qaçqın statusu üçün müraciət edənlərin sayı 4700 nəfərdir. Başqa Avropa ölkələrini hələ demirəm. 20 mindən çox azərbaycanlı hər il Almaniya ilə birləşməsi proqramı ilə gəlir. Hər il Azərbaycandan gedən həkimlərin sayı 1800-1900 nəfərdir".

Miqrantlar üçün yeni qapı açılıb

Bu arada Belçika Krallığının 3 regionundan biri olan Flemiş qapılarını miqrantlar üçün açıb. Regional nazir Filip Muymers bu haqda açıqlama verib. O bildirib ki, artıq yanvarın 1-indən etibarən bu regiona gələrək işləmək istəyən miqrantlar üçün şərait yaradılıb. Məlumatla görə, 20 sahe üzrə vakansiya yaradılıb. "Daye, kran operatoru, qəssab, aşpaz və s. iş yerləri üçün va-

kansiyalar elan etmişik. Düşünürük ki, bununla biz iqtisadiyyatımızı daha da çiçəkləndirəcəyik".

Avropa Sosial Araşdırma Qrupunun apardığı araşdırma görə, hansı Avropa ölkəsinin miqrantları daha çox sevmədiyini müəyyənlişib. Siyahıda ilk yerdə Macarıstan qərarlaşıb. Belə ki, bu ölkə ilk gündən miqrantlara qarşı olub. Ölkə əhalisi düşünür ki, miqrantların onların ölkəsinə gəlməsi yerli insanların rifahına mənfəi təsir göstərə bilər. Macarıstandan sonra siyahıda Çexiya və Estoniya var. İsveç, Norveç və Almaniya isə miqrantların ölkələrində yerləşməsinə ən az etiraz edən ölkələr olublar.

Fransada Avropa ölkələri arasında ən nüfuzlu ifrat sağ təşkilat kimi tanınan Milli Cəbhə (FN) partiyası ölkənin antimiqrant qüvvələri arasında ən populyar qüvvəyə çevrilib.

Macarıstanda antimiqrant qüvvələri arasında iki partiya liderliyi əla alıb: hakim Fides (Fidesz) və müxalifətdə olduğunu elan edən Yobbik (Jobbik). Belə görünür ki, həm hakimiyyət, həm də müxalifət ölkəyə gələn miqrant axınının əleyhinədirlər.

Miqrantların daha sərbəst dolaşdığı Almaniya keçirilən sorğulara əsasən, vətəndaşların yansı miqrantların ölkəyə xeyirdən çox ziyan vura biləcəklərini düşünür.

□ Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 3 (7173) 7 yanvar 2019

Beyin xəstəliklərinin düşməni... bir neçə dildə danışmaq

Son araşdırmalardan məlum olub ki, birdən artıq dildə danışmaq bir sıra beyin xəstəlikləri riskini azaldır. Hindistanda aparılan tədqiqatda 240-ı alzheimer xəstəsi olmaqla, 66 yaşlı 650 nəfər iştirak edib. İştirakçılardan 391 nəfəri 2 və ya daha artıq dildə danışan insanlar olub. Alimlər müəyyən ediblər ki, bu insanlarda alzheimer xəstəliyi 1 dildə danışanlarla müqayisədə daha gec, 4,5 il sonra başlayır. Təhsil səviyyəsinin araşdırmaların nəticələrinə təsiri olmayıb.

Tədqiqatın həmmüəllifi Tomas Bakın dediyinə görə, müxtəlif dillərdə danışan insanların beyinləri sözlər və ifadələr arasında seçim etməyə məcbur olur. O, beynin konsentrasiyasının beyin xəstəliklərinə meyilli azaldığını bildirir. Alimlər müəyyən edib ki, 2-dən artıq dildə danışmağın müsbət nəticəsi olmayıb. Araşdırmalar həm də hallusinasiya ilə müşayiət edilən Levi demensiya progressiv beyin xəstəliyinin başlama prosesini gecikdirmədiyini göstərib.

Tomas Bakın dediyinə görə, dillərin hansı yaşda öyrənilməsi əhəmiyyət kəsb etmir. O bildirir ki, dil öyrənilməsinin yaşdan asılı olmayaraq faydası böyükdür. İkidilliliyin demensiyaları gecikdirməsi hətta savadsız insanlarda da müşahidə edilib.

Bir balığa 3.1 milyon dollar ödədi

Yaponiyanın paytaxtı Tokiodakı yeni balıq bazarında həyata keçirilən ilk auksionda rekord imza atılıb. Təxminən 278 kiloqram ağırlığında, mavi üzgəçli orkinos 3,1 milyon dollara alıcı tapıb. Balığı satın alan suşo restoranı sahibi Kiyoshi Kimura aşağıdakıları deyib: "Yaxşı bir balıq aldım. Qiyməti beynimdəkindən bir az yüksəkdir, amma müştərilərimizə bu mükəmməl balığı yedirtmək istəyirəm".

Bundan öncəki rekordun da sahibi olan Kimura, 2013-cü ildəki bir açıq auksionda bir balığa 1.4 milyon dollar ödəmişdi. Rekord qiymətlə satın alınan mavi üzgəçli orkinos Təbii Heyatı Qoruma Vəqfinin təhlükə altında olan növlər siyahısında yer alır.

Normal bir gündə buna bənzər ölçülərdəki balığın 60 min dollar məbləğində özünə alıcı tapdığını deyən BBC-in Tokio müxbiri Rupert Wingfield-Hayes deyib ki, qiymətdə rekord qırmağın iki əsas səbəbi var. Bunlardan biri balığa həvəs, digəri isə bu balıqların nəslinin tükənməsidir.

Artıq ərəb qadınlar boşanmadan öncə bundan xəbər tutacaq

Bloomberq xəbər agentliyi bildirib ki, Səudiyyə Ərəbistanında qadınların boşandıqları barədə boşanma müddəti tamamlandıqdan sonra xəbər tutmaları ilə bağlı qanun sabahdan etibarən qüvvədən düşür. Səudiyyəli vəkil Nisreen al-Ghamdi deyib ki, bazar günü qüvvəyə minəcək yeni qanuna əsasən, boşanma ərizəsi məhkəməyə çatdığı zaman qadınlara bu barədə qısa mesajla məlumat verəcək. Nisreen al-Ghamdi Səudiyyə Ərəbistanında hazırda bəzi kişilərin həyat yoldaşlarına xəbər vermədən boşanma ərizəsi ilə məhkəməyə müraciət etdiyini söyləyib.

Al-Ghamdi deyib ki, yeni qanun qadınların aliment kimi haqlarına da yeni şərait yaradıb. "Yeni qanun qadınlar boşandıqları zaman belə onların haqq əldə etməsini təmin edir. Bundan başqa, bu düzənləmə ilə hakimlərin boşanmadan öncə öz səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmələrinin də qarşısını alır", -deyə o əlavə edib.

Çılpaq gəzmək üçün məhkəməyə getdi və uddu

Almaniyanın Dortmund şəhər sakinini qonşularının gözü qabağında çılpaq gəzmək üçün məhkəməyə müraciət edib. Lenta.ru saytı xəbər verir ki, 42 yaşlı Robert B. həftədə iki dəfə evinin arxa bağçasında yerləşən saunaya gedir və bu zaman əynində paltar olmurdu. Onun bu hərəkətindən qəzəblənən qonşusu Hans L. məhkəməyə müraciət edib. Şikayət ərizəsində isə bildirib ki, naturizm həvəskarı olan bu şəxs onun duyğularını təhqir edir.

Hakim bildirib ki, Robert öz şəxsi mülkünün ərazisində bu formada gəzdirdiyi üçün hər hansı qanun pozuntusundan söhbət gedə bilməz. Amma iddiaçı tərəfin vəkili bildirib ki, hüquqlarını qoruduğu şəxsə qarşı mənəvi terror olub. Hakimsə ona bu iddianı dayandırmağı, vaxtına və puluna qənaət etməyi məsləhət görüb. Məhkəmənin məlum qərarından sonra isə iddiaçı tərəfin vəkili bildirib ki, hüquqlarını müdafiə etdiyi şəxs evini satmağı və başqa bir yere köçməyi qərara alıb.

QOÇ Perspektivlərini reallaşdırmaqda tənbellik edirsiniz, sizə lazım olan bütün gedişləri bildiyiniz halda fəaliyyət göstərmirsiniz. Sonra başqalarında günah görməmək üçün münasib addım atın.

BUĞA - Çoxdan bəri donub qalmış planlarınızı dirçəltmək üçün bəzi şəxslərə müraciət etməyiniz böyük səmərə verə bilər. Saat 14-dən sonra şəxsi büdcənizi artırmağa şanslı olacaqsınız.

ƏKİZLƏR - İxtiyarınıza elə bir gün verilib ki, yalnız öz gücünüze güvənməlisiniz. Kənar müdaxilə və məsləhətlər önəmli deyil. Günün ikinci yarısını bütünlüklə sevgiyə həsr edin.

XƏRÇƏNG - Müntəzəm surətdə təmasda olduğunuz adamların obyektiv rəyləri ilə həsablamağa çalışın. Məsləhət almaq ayıb iş deyil. Onu da nəzərə alın ki, bu təqvim qazanc üçün çox səmərəlidir.

ŞİR - Əvvəlki günlərdən fərqli olaraq bu ərafədə rahatlıq əldə edəcəksiniz. Hər hansı konfliktlə üzləşmə ehtimalınız da yoxdur. Sağlamlıqla bağlı sıxıntılarınız kifayət qədər səngiyəcək.

QIZ - Günün ümumi mənzərəsi gərgin olsa da, bunun qarşısını ala bilərsiniz. İlk növbədə səbir nümayiş etdirin və imkan daxilində müqəddəs ziyarətgahlarımızdan birinə üz tutun.

TƏRƏZİ - Yeni ideyalarınızı reallaşdırmağı bacarsanız, uğurlarınız daha da yaxınlaşacaq. Yeganə narahatçılığınız şəhətlə bağlı ola bilər. Günün ikinci yarısını sövdələşmələrə həsr edin.

ƏQRƏB - Maraqlı görüşlər yolunuzu gözəldir. Güman ki, sizi böhranlı vəziyyətdən çıxara bilən insanlarla qarşılaşacaqsınız. Amma belə məqamlarda təmkinli olun ki, sonda gülə bilərsiniz.

OXATAN - Şəhər saatlarında qeyri-ciddi adamların xoşagəlməz rəftarı ilə üzləşə bilərsiniz. Çalışın ki, belə amillər ovqatınızı korlamasın. Nəbardi'n sonra işləriniz qaydasında gedəcək.

OLTAQ - İşgüzar və riskli sövdələşmələrdə iştirakınızı təxirə salmağa çalışın. Çünki ixtiyarınızda olan bu tarix deyilən məsələlər üçün önəmli deyil. Amma səfər və səyahətlər üçün uğurlu vaxtdır.

SUTÖKƏN - Ay bürcünüzdə olduğundan yersiz risk etməyin. Əgər haqlınsızsa, bunu gec-tez hamı biləcək. Saat 17-dən sonra şəxsi işlərinizdə böyük dönüş gözlənilir. Təşəbbüsə özünüzlə olun.

BALIQLAR - Əsas diqqətinizi fəaliyyət istiqamətinə yönəldin. Qarşılıqlı münasibətlərdə, alış-veriş məsələlərində isə hansısa müvəffəqiyyət gözlənilir. Axşam bütün risklərdən uzaq olun.

Qoroskop
(7 yanvar) Sabuhi Rəhimli

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

6 ayda 40 kilo çəki atdı

34 yaşlı ingilis Laura Rundle belindən əməliyyat olunandan sonra çoxlu sayda qazlı və şirin içkilər içib, hazır yeməklər yeyib. Nəticədə çəkisi 140 kiloya çatan 2 uşaq anası artıq çəki səbəbi ilə özünü depressiyada hiss edib və bu səbəbdən də daha çox yemək yeyib. Amma müəyyən çəkidən sonra dostları və həyat yoldaşı ilə bayıra çıxmaqdan utanmağa başlayıb. Ona görə də çəki verməyi qarşısına məqsəd qoyub. Gündə 400 kalori alan qadın 600 kalorilik bir pəhrizə başlayıb. Nəticədə 6 ay davam edən pəhriz ona 40 kilo çəki itirdib və son nəticədə arzuladığı çəkini əldə edib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU
Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.